

## *Magyarország Nagykövetsége Párizs*

### *Dr. Somogyi Norbert mezőgazdasági szakattasági éves szakmai beszámolója 2011/2012*

A MK párizsi nagykövetségén 2001. márciusa óta működik mezőgazdasági szakattasági. Munkája során kapcsolatot tart a magyar és francia szak-államigazgatás különböző szintjei között, közreműködik a bilaterális kapcsolatok fejlesztésében úgy az államigazgatás, mind a civil szféra – pl. szakmai és érdekképviseleti szervezetek - szintjén. A politikai témájú feladatokon túl elősegíti a képzéssel, oktatással, mezőgazdasági kutatással kapcsolatos együttműködések kialakítását, valamint konkrét megkeresések alapján előmozdítja a gazdasági kapcsolatok bővülését illetve a szakmai és érdekképviseleti szervezetek, önkormányzatok, egyesületek közötti kapcsolatfelvételt.

<i><u>I. rész: Összefoglaló</u></i>	<i>1. oldal</i>
<i><u>II. rész: Részletes elemzések</u></i>	<i>3. oldal</i>
<i>1. A francia mezőgazdaság elmúlt egy éve</i>	<i>3. oldal</i>
<i>2. Francia-magyar kapcsolatok</i>	<i>12. oldal</i>
<i>3. További kapcsolatépítési lehetőségek</i>	<i>16. oldal</i>
<i>4. Javaslatok</i>	<i>16. oldal</i>
<i>5. Személyi feltételek</i>	<i>17. oldal</i>
<i><u>III. rész: Melléklet</u></i>	
<i>1. Stéphane Le Foll miniszter portréja</i>	<i>18. oldal</i>
<i>2. Delphine Batho miniszter portréja</i>	<i>20. oldal</i>
<i>3. Cécile Duflot miniszter portréja</i>	<i>23. oldal</i>
<i>4. A 2011. szeptemberi zöldség-gyümölcs ágazati mentőcsomag</i>	<i>25. oldal</i>
<i>5. A Francois Hollande győzelmét és Stéphane Le Foll kinevezését követő sajtónyilatkozatok</i>	<i>28. oldal</i>
<i>6. Az agrárkamrai választások téje, érdekességek egyes mezőgazdasági szakszervezetekről</i>	<i>32. oldal</i>
<i>7. A 2012-2017-es köztársasági elnöki ciklus öt nagy mezőgazdasági kihívása</i>	<i>34. oldal</i>
<i>8. François Hollande mezőgazdasággal kapcsolatos ígéretei a kampány során</i>	<i>37. oldal</i>
<i>9. A termelői vetőmagfogásról Franciaországban</i>	<i>41. oldal</i>

## I. Összefoglaló

### Általános összegzés

A francia mezőgazdaság a tavalyi évben túljutott a gazdasági krízis okozta visszaesésen, de nagyon komoly további erőfeszítésekre van még szükség, amit a terményárak hektikus ingadozása miatt kialakult helyzet jelentősen megnehezít. A stabilizálódást a tavalyi év első felében kifejezetten hátrányosan érintette az aszály, amit leginkább az állattenyésztés sínylett meg, a növénytermesztésben viszont a vártnál lényegesen kisebb lett a kiesés. A tél szokatlanul hideg és hosszú volt, ami a növénytermesztőket hozta nehéz helyzetbe, mivel több százezer hektáron kellett tavasszal újravetni a kifagyott táblákat. A tél nem csak hideg, de száraz is volt, március végén már az aszály válságstáb fölállításáról volt szó, szerencsére az április már elegendő csapadékot hozott. Az idei év a száraz év eleje után az átlagosnál csapadékosabbnak mutatkozik, egyelőre sehol sem kellett jelentősebb vízkorlátozásokat elrendelni (az év elején elrendeltek pedig föloldották), noha a tározókat – elsősorban a tavalyi aszály áthúzó hatása miatt – sok helyen még nem sikerült teljesen föltölteni. Az időjárás ezzel együtt szélsőségektől sem mentes, Vaucluse megyében például hatezer hektár szőlőt pusztított el a jégverés, a baromfiágazatban viszont a Doux baromfiöldolgozó csődvédelembe menekülése váltott ki jelentős bizonytalanságot. A francia mezőgazdaság 2011. évi teljesítményének előzetes sarokszámai a termelési költségek növekedését, bizonytalanságot, valamint az egyes ágazatok és régiók között nagyfokú szórást mutatják. Az adatok szerint tavaly ugyan kismértékben tovább nőtt a gazdaságok átlagos jövedelme (+3,8%), de továbbra sem éri el a 2009. évi krízis előtti szintet, alakulását pedig alapvetően befolyásolta a termelési költségek jelentős növekedése, így az egy gazdálkodóra jutó eredmény 32500 euró. Nagyon jelentős különbségeket lehet megfigyelni az egyes régiók és termékek esetében. A zöldség- és gyümölcságazatban tovább tart a jövedelmek évek óta tartó csökkenése, tavaly pedig történelmi mélypontot ért el ez a szám. Az állattenyésztésben hasonló tendencia figyelhető meg a juhtartók és a húsmarhatartók esetében. A nemzeti gazdaságélénkítő program „befektetés a jövőbe” fejezete a mezőgazdaságnak – ezen belül kiemelten a kutatás-fejlesztésnek – továbbra is érdemi forrásokat juttat, amivel az ágazatban működő cégek versenyképességét kívánják javítani.

### A magyar-francia agrárkapcsolatok

Tekintettel közös érdekeinkre és a legtöbb kérdésben szinte teljesen azonos álláspontunkra, Franciaország az agrárterület vonatkozásában ez idáig is stratégiai partnerként tekintett hazánkra. Ezen érdeklődés a tavalyi magyar uniós elnökség előtt fokozódott, utána lényegesen visszafogottabb lett (ahogy ez várható volt). Franciaország az elmúlt években is intenzív és széleskörű gondolkodást folytatott a **KAP 2013 utáni jövőjéről**, a köztársasági elnök-választás előtt pedig még egy „*utolsó lendülettel*” Bruno le Maire több uniós minisztertársával is közös nyilatkozatot adott ki ebben a kérdésben. Noha a választásokon a baloldal szerezte meg a hatalmat, a KAP-pal kapcsolatosan nem várható érdemi irányváltás, a továbbiakban is egyértelmű céljuk, hogy minél több tagállamot maguk mellett tudjanak a kérdésben. A magas szintű intézményesített kétoldalú együttműködés terepe a **Magyar-Francia Mezőgazdasági Munkacsoport**, ez 2006 óta, a két országban felváltva, félévente tart üléseket, az utolsóra idén január végén Budapesten került sor. A munkacsoport szintjén történő együttgondolkodás szükségességét nem lehet kétségbe vonni, ez olyan magas szintű szakmai egyeztetési színteret képez, amit egy stratégiai partnerrel fenn kell tartanunk. Így mindenképpen kezdeményeznünk kell az új minisztériumi struktúrával való kapcsolatfölvételt annak érdekében, hogy a munkacsoport következő ülésére az év vége előtt sor kerülhessen.

### **A kétoldalú agrárgazdasági együttműködés értékelése és a jövőbeni lehetőségek:**

A francia-magyar **agrárkereskedelem** nyomon követése, bővülésének elősegítése és **ösztönzése** kapcsán a mezőgazdasági attasé, a kereskedelmi képviselő és a Magyar Turizmus Zrt. párizsi irodájának munkatársai együttműködésben dolgoznak egymással. Amellett azonban, hogy ilyen ad hoc jellegű megkereséseknek igyekszünk táptalajt biztosítani, azért, hogy azokból kézzelfogható eredmények szülessenek, elengedhetetlenül fontosnak tartjuk azt is, hogy a megfelelő **promóciós lépésekkel** és tudatos marketingpolitikával élénkítsük a magyar agrár- és élelmiszeripari termékek franciaországi exportját. A gazdasági válság sajnálatos következménye az is, hogy Magyarország jelentősen visszafogta az e területre fordított pénzüsszegek mértékét.

Ismert, hogy a francia fogyasztói piac ragaszkodik a már jól bevált termékekhez, nehezen nyit új termékek vásárlása irányába és előszeretettel részesíti előnyben a hazai termékeket. Így ahhoz, hogy a magyar termékek piacra találjanak, nagy hangsúlyt kell fektetni bizonyos marketing akciókra. A francia piacon elsősorban olyan termékekkel lehet megjelenni, amelyek különlegességként, újdonságként hatnak, amelyhez hasonlót nem találni a francia boltokban. A termékek minőségének állandó kiegyenlítetttsége és azok folyamatos hozzáférhetősége alapvető követelmény. Kiemelendő továbbá, hogy hasonló perspektívát rejt magában a vendéglátóipar is, bizonyos termékek, így például a bor vonatkozásában.

A szűkös költségvetési keretek ellenére, Nagykövetségünk továbbra is azon az állásponton van, hogy Magyarországnak a 2010-es év ellenkező irányú tapasztalatai ellenére nem lenne szabad megszakítani a Nemzetközi Élelmiszeripari Szakkiállításon (**SIAL**) való megjelenés hagyományát. A 2010. október 17-21. között Párizsban megrendezésre került szakkiállításon végül csak egy tucatnyi magyar cég vett részt önálló kiállítóként, közösségi megjelenés (AMC) nem volt.

A fejlesztési célú együttműködésekkel kapcsolatosan Nagykövetségünk már több alkalommal jelezte, hogy Franciaország messzemenően nyitott erre, **a megreformált CGIAR központjának Montpellier-be települése** pedig mindenképpen fontossá tenné egy, a CGIAR-ral szoros kapcsolatban álló francia szervezetek – elsősorban a CIRAD és az **IRD**, valamint az **INRA** – vezetővel való találkozó lebonyolítását. Magyarország - hivatkozással a miniszterelnök 19/2011. (II. 22.) ME határozatában foglaltakra – elsőként írta alá a CGIAR, mint nemzetközi szervezet alapításáról szóló egyezményt, ez nem csak komoly agrárdiplomáciai siker volt, de egyben megnyitotta a lehetőséget a szervezet pénzügyi alapjához való **későbbi** csatlakozáshoz is. A tavalyi párizsi G20 agrárminiszteri ülésen ismertetett, nem csak G20-tagországok számára nyitott IRIWI nemzetközi búzanemesítési projekt konzorciumát szervező INRA a lehetséges magyar partnerintézeteket is megkereste, eddig ismereteink szerint az MTA martonvásári intézete jelezte is érdemi részvételi szándékát. A G20-ülésem a résztvevők az elfogadott cselekvési tervben is **megerősítették az agrárkutatás bővítésének szándékát**, megítélésünk szerint az a magyar agrárkutatás számára is komoly lehetőségeket tartogathat – ezt a programot a mexikói elnökség is minden bizonnyal továbbviszi, már csak azért is, mert ez az ország ad otthont a CGIAR nemzetközi búza- és kukoricakutatási intézetének, a **CIMMYT**-nek.

## II. rész: Részletes elemzések

### 1. A francia mezőgazdaság elmúlt egy éve

#### *Az irány...*

Nicolas Sarkozy volt köztársasági elnök január 17-én tartotta a francia gazdaságnak szóló, már kifejezetten választási kampány-hangvételű újévi beszédét a Pireneusok lábánál fekvő Pamiers községben, ebben összefoglalta mindazon kihívásokat és feladatokat, amik az ágazat és a szakigazgatás előtt állnak az elkövetkezendő hónapokban és években. A köztársasági elnök a beszéd elején leszögezte, a mezőgazdaság és az élelmiszer-ipar a francia gazdaság két stratégiai jelentőségű ágazata, együttes hozzájárulásuk a francia külkereskedelmi egyenleghoz elengedhetetlen, hiszen 2011-ben az élelmiszer-külkereskedelem többlete rekordot, 11 milliárd eurót ért el! Ahhoz, hogy ez a külgazdasági többlet a jövőben is megmaradjon, megerősített vidékfejlesztési politikára van szükség, és erősíteni kell a vidék népességmegtartó erejét.

A választások azonban a jobboldal számára minden téren vereséget hoztak, az új köztársasági elnök François Hollande lett, a Nemzetgyűlés pedig baloldali többségűre váltott. A mezőgazdasági és élelmiszer-gazdasági miniszteri posztra Jean-Marc Ayrault miniszterelnök Stéphane Le Foll korábbi EP-képviselőt nevezte ki, a tárcától elkerültek a kohéziós alapok és halászat, ez utóbbi május óta a környezetvédelmi miniszter hatáskörébe tartozik. A június 21-i kormányátalakítással bizonyos változások történtek a minisztérium elnevezésében és vezetésében – a név kiegészült az erdőszettel (*Ministère de l'Agriculture, de l'Agro-Alimentaire et de la Forêt*), a vezetés pedig egy miniszteri rangú államtitkárral, Guillaume Garot-val, aki az élelmiszer-gazdaságért felel (*Ministre délégué à l'Agro-Alimentaire*). [Guillaume Garot](#) 1966. május 29-én született [Laval-ban \(Mayenne megye\)](#), politikatudományi tanulmányokat folytatott az [Institut d'études politiques de Paris](#)-n. A szocialista párt tagja, a város [parlamentari képviselője](#) és polgármestere, valamint a települési agglomerációs szövetség elnöke.

A nemzetgyűlési választások eredménye alapján – ahogy ez várható volt – François Hollande köztársasági elnök június 18-án újra Jean-Marc Ayrault-nak adott kormányalakítási megbízást. A június 21-én kihirdetett [második Ayrault-kormány](#) a [36. kormány](#) az [V. köztársaság](#) történetében, a Nemzetgyűlés 577 helyéből 331 helyet tudhat maga mögött. Az új kormány összetételét tekintve nem változott gyökeresen, de bizonyos posztokon történt személycseré, ahogy néhány új miniszteri rangú államtitkári posztot is létrehoztak, valamint bizonyos „finomhangolások” történtek az egyes miniszterek és államtitkárok feladatkörében. A kormányban továbbra is a Szocialista Párthoz ([PS](#)) kötődő személyek dominálnak, de megbízást kaptak a radikális baloldalhoz ([Parti radical de gauche](#)), a zöldekhez ([Europe Écologie Les Verts](#)) és az „egyéb baloldalhoz” ([Divers gauche](#)) kötődő politikusok is. A kormányátalakítás során a korábbi környezetvédelmi miniszter, [Nicole Bricq külkereskedelmi miniszteri kinevezést](#) kapott, utódja [Delphine Batho](#) korábbi igazságügy-miniszteri államtitkár lett. [Frédéric Cuvillier](#) a tárcánál miniszteri rangban az [első Ayrault-kormányban](#) a közlekedésért és a tengeri gazdaságért felelt, az új kormányban a közlekedés, a tenger és a halászat tartozik hozzá. A miniszteri kabinet igazgatója Pierre Cunéo, speciális tanácsadója Jean-Paul Albertini, kabinetigazgató-helyettese Paquita Morellet-Steiner lett.

[Delphine Batho](#) a környezetvédelmi, fenntartható fejlődési, energetikai tárca vezetőjeként a köztársasági elnök korábbi nyilvános kötelezettségvállalásaival összhangban a kormány szocio-ökológiai jellegű programjának tárcáját érintő kérdéseikért felel. Ennek egyik első

lépéseként a bányászati törvénykönyv ([Code minier](#)) reformja lesz, ami a korábbinál lényegesen nagyobb társadalmi beleszólást tesz majd – valószínűleg – lehetővé a bányászati engedélyek kiadásába, ezen belül is kifejezetten a szénhidrogének esetében. *(Ez, ismerve az előzményeket és a francia társadalmi, politikai környezetet azt jelenti, hogy gyakorlatilag lehetetlen lesz a palagáz kitermelése, az elutasító határozatok indoklásában azonban a hatóság hivatkozhat a lakossági ellenállásra – hivatalosan viszont az átláthatóságra törekszik a kormány az engedélyek kiadásánál.)*

Delphine Batho a [2011-es szocialista jelöltválasztás](#) alatt [Ségolène Royal](#) programfelelőse volt, majd [François Hollande](#) győzelme után annak egyik szóvivője lett az elnökválasztási kampányban. 2012. május 16-án az első Ayrault-kormányban miniszteri rangú államtitkári kinevezést kap az igazságügyi miniszter, [Christiane Taubira](#) alárendeltjeként. A Wikipédia szerint mivel pontos feladatköre nem volt *(ő volt az egyetlen, akinek neve mellett nem szerepelt más, csak a beosztása, szakterületi felelősségi kör nélkül)*, a tárcavezetővel pedig „meglehetősen nehéz” volt a kapcsolata, a parlamenti választások utáni kormányátalakítás során megkapta a környezetvédelmi tárcát, ahonnan a sajtóhírek szerint az olajcégek nyomása miatt Nicole Bricq-nek távoznia kellett *(bővebben a mellékletben, Delphine Batho életrajzánál olvashatnak a körülményekről)*.

A politikai kurzusváltás ellenére nem várható érdemi változás a francia agrárpolitikában, uniós szinten szinte egyáltalán, míg az agrár-belpolitika továbbra is az ágazati krízisekkel lesz elfoglalva, ám ezeket egy átfogó gazdasági és szociális reform nélkül nem lehet megoldani. Ebbe az irányba tett első lépésként az új köztársasági elnök széles körű társadalmi konzultációt kezdeményezett a szakszervezetek és a gazdasági élet szereplőit tömörítő szövetségek bevonásával azt hangoztatva, hogy szakítani akar elődje szociális egyeztetési módszereivel, ám hogy ez mennyire lesz sikeres, ismerve a francia valóságot, a vélemények a francia társadalmon belül is erősen megoszlanak.

**Ha részletesen is elemezzük a PS által képviselt irányt**, akkor ennek első lépéseként érdemes áttekinteni, miként vélekedett a párt vezető agrárpolitikusa, Germinal Pereiro<sup>1</sup> az agráriumról a választási kampányban, valamint hogyan nyilatkozott ebben a témában Francois Hollande – még elnökjelöltként – az FNSEA március végi kongresszusán.

Pereiro szerint a PS egy fönnttartható, a környezetvédelmi, szociális és ökonómiai szempontokat egyaránt figyelembe vevő mezőgazdaságot szeretne. Nyilatkozatában utalt arra, hogy az elmúlt 10 évben (ezzel a felelősséget ki nem mondva, de a jobboldali kormányra hárította) a gazdaságok 26%-át elvesztette, ezzel szemben arra kell törekedni, hogy a gazdálkodók száma lehetőleg minél kisebb mértékben csökkenjen, a farmokat minél nagyobb számban meg kell tartani, ahogy meg kell őrizni a mezőgazdaság sokszínűségét (*diversité*) is. A környezetvédelmet illetően a PS a környezet minél nagyobb mértékben történő tiszteletben tartását tartja követendőnek, álláspontjuk szerint jelenleg a kemikáliák használata túlzott, a felszín alatti vízkészletek több régióban jelentősen szennyezettek (Bretagne, Párizsi-medence), és a folyamat egyelőre inkább folytatódik, mintsem visszafordulna.

A KAP esetében a PS álláspontja a következőkben foglalható össze:

#### 1. Zöldítés

A PS meglátása szerint a 30%-os zöldítési szint jónak tekinthető, ezzel együtt szükség van arra, hogy az egyes intézkedéseket részletesen is megvizsgáljuk hatékonyság és alkalmazhatóság szempontjából.

---

<sup>1</sup> Germinal Peiro oldala a PS honlapján: <http://www.parti-socialiste.fr/l-equipe/germinal-peiro>

- a 7%-os biodiverzitási terület elsősorban a szántóföldi kultúrákat termelők esetében aggályos, a gazdaságok kilenczede azonban már most konformnak tekinthető,
- a legalább három különböző kultúra termesztését előírni tervezett szándékról a PS úgy véli, hogy inkább a három kultúrára alapozott vetésváltásról kell(ene) beszélni, amit támogatni tudnak,
- a természetes legelők megtartása elsősorban az állattenyésztő régiókban lehet aggályos, mivel csökkenti a rugalmasságot, ezért jelen formájában a PS ezt nem támogatja, viszont egyértelműen híve a legeltetési állattartás megőrzésének.

Mivel a zöldítés esetében még semmi sem végleges, a tagállamok megteszik majd javaslataikat, a PS arra számít, hogy egyfajta „menü” áll majd össze, amiről érdemben lehet majd egyeztetni.

## 2. Közvetlen támogatások

Ha a jelenlegi javaslatok szerint számítjuk a hektáronkénti támogatást, figyelembe véve a 150 és 300 ezer eurós plafonértékeket is, tovább fog folytatódni a birtok-koncentráció és a termelékenység növelése kényszerének való megfelelni akarás. A munkahelyteremtés kritériumát mindenképpen figyelembe kell venni a támogatások meghatározásakor, mivel ez jelenti a gazdaságok jövőjét. A tét a gazdaságok száma csökkenésének megállítása, ez pedig csak úgy lehetséges, ha a rendszer nem ösztönzi a koncentrációt, a birtokméret-növelést. Ennek figyelembe vételével a PS álláspontja az, hogy a gazdaságok mérete mellett a munkahelyek számát is figyelembe kell venni, ami különösen fontos például a zöldségtermesztésben és a szőlészetben, mivel ott a kifejezetten kis birtokméretek mellett igen nagy az alkalmazott munkaerő száma. El kell ismerni a nagy számú munkahelyet teremtő gazdaságokat, ezeket kell támogatni (nem pedig a gabonatermelőket), és mivel a munkahelyek kérdése nem csak Franciaországban fontos, szerintük ezen a területen könnyem tudnak európai szövetségeseket találni. Ennek fényében ellenzik a csak a területnagyság alapján kifizetendő támogatásokat, mindenképpen szükségesnek látják a vidéki munkahelyek megőrzését, viszont ilyen formában már nehezebben meggyőzhetőnek tartják az európai partnerek zömét. Elismerik, hogy az évi 8-9 milliárd eurós KAP-támogatás nélkülözhetetlen a francia mezőgazdaság (és költségvetés) szempontjából, de mindenképpen úgy kell azokat folyósítani, hogy ez a társadalom szemszögéből is legitim célokkal igazolható legyen.

## 3. Piacszabályozási eszközök

### 1. kép Termelői értékesítés a lyoni heti piacon



A PS szerint a jelenlegi tendencia a piac liberalizációját jelzi, ugyanakkor a neo-liberális politika korlátai világosan látszanak, miközben a költségvetési támogatások a legtöbb gazdaság versenyképességének minél eredményesebb fönntartása érdekében elengedhetetlenek, így ezeket elsősorban az állattenyésztők esetében meg kell őrizni. A piacsabályozási eszközök között a megtermelt mennyiséget korlátozó, szabályozók számos célt ki tudnak elégíteni, ennek fényében a tejtermelés szabaddá tétele nem a termelők, hanem a földolgozók érdekeit szolgálja. Legyen szó bármilyen piacsabályozó eszközről, elsődleges szempontként mindig a munkahelyek kérdését kell nézni.

[François Hollande](#) március végi, az FNSEA kongresszusán



elmondott beszéde szerint a mezőgazdaság legnagyobb és legfontosabb kihívása az élelmezés-biztonság, főleg annak fényében hogy az EU-ban és Franciaországban sem lehet mindenki élelmiszer-igényét megfelelően kielégíteni. Ugyanakkor a mezőgazdasági termékek nem olyanok, mint az ipar által előállított termékek és szolgáltatások, és ez jelenti a KAP létjogosultságát és adja meg a keretet ahhoz, hogy valamilyen formában szabályozza a termelést és a piacot. Az új köztársasági elnöknek az lesz a legfontosabb feladata hogy a KAP büdzséjének szinten tartását biztosítsa, továbbá elérje, hogy a jövőben is legyen közös piaci szabályozás, a mezőgazdaság pedig ne lehessen alku tárgya a WTO-ban.

A fenntartható fejlődés esetében nem akarja szembeállítani a haladást és a környezetvédelmet, a kettőnek kölcsönösen tiszteletben kell tartania egymást, egymásra vannak utalva. Az egyik legnagyobb kihívás ezen a területen a víz kérdése, különösen a szélsőséges időjárási események fényében, ezért hosszú távú vízkészlet-gazdálkodási politikára van szükség, aminek része a tározók építése. A másik kihívás az energia, ami a gazdaságok számára is egyre nagyobb költséget jelent, a megoldás szerinte az energiahordozók diverzifikálásán alapul, amiben a mezőgazdaságnak is nagy szerepe van akár a biomassza, akár a fotovoltaiikus vagy egyéb, megújuló energiaforrások kiaknázásával. Ezt viszont csak olyan formában tudja elképzelni, ahol stabilak a „játékszabályok” legalább egy, de inkább két elnöki ciklust is átívelve (ezzel fotovoltaiikus területen a közelmúltban történt változtatásokra célozott). Elnöksége alatt gazdasági és környezetgazdálkodási csoportosulásokat (*groupement d'intérêt économique et environnementale*) vezetnének be, ami olyan kollektív struktúrát jelentene, ahol gazdálkodói közösségeket támogatnának megújuló energiaforrások közös kiaknázására. Ha megválasztják, el kívánja érni, hogy valóban teljesüljön az a cél, ami a kantinokban 20%-ban bio élelmiszerek fölhasználását jelenti, és támogatná a helyi termékek minél nagyobb arányú beszállítását is ezekbe az intézményekbe.

Álláspontja szerint a mezőgazdaság is szenved a versenyképesség csökkenésétől, bizonyos területeken már a német és a holland agrárium is megelőzi a franciát, aminek az a magyarázata, hogy ezek az országok teljesen más szociális rendszert alkalmaznak - ha nyernek, a választások másnapján megreformálják a társadalombiztosítási, szociális rendszert. Támogatná a kkv-k megerősítését és a termékértékesítési rendszer megszilárdítását, amiben elsődleges szerepet kapnának a termelői szervezetek, valamint helyreállítaná a nagykereskedelemmel szembeni, kibillent egyensúlyt. Az évente a művelésből végleg kivont 50 ezer hektár jelentette termőterület-csökkenés megállítása szerinte csak a területi önkormányzatokkal közösen lehetséges, egyedül az állam nem tudja megtenni, de célja az, hogy az elnöki ciklus 5. évére felére csökkenjen a kivonás mértéke.



**2. kép Az INRA, az agrárkamara és a regionális önkormányzat által fenntartott szőlő génbank Gers megyében**

Az innováció és a kutatás kapcsán sajnálatosnak tartotta, hogy a „befektetés a jövőbe” programban nincs elég támogatott projekt a mezőgazdaságban, amin mindenképpen változtatna. Egyetértett azzal, hogy a mezőgazdasági szakoktatás komoly lehetőségeket jelent, ha

megválasztják, pontosan olyan elbírálás alá vonná a szakképzést, mint az általános középiskolai képzést. Amikor 150 ezer diák olyan kerül ki évente a francia középiskolai oktatásból, akinek se képzettsége, se állása, ezzel szemben a 170 ezer, mezőgazdasági szakközépiskolában végző diák 93%-a állást talál fél éven belül, mindenképpen erősítené

ennek szerepét, súlyát, akár új oktatói álláshelyek létesítésével is. Támogatná az INRA-t és a többi kutatóhelyet, nem fél az új dolgoktól, de tiszteletben kell tartani az etikai kérdéseket – célozva ezzel a GMO-kra.

A munkahelyteremtés kapcsán leszögezte, több fiatal gazda pályakezdését kell támogatni, bevezetné a „generációk közötti szerződést”, ami lényegesen könnyebbé tenné a birtok átadását a fiataloknak, történjen ez családi köteléken belül vagy kívül (ez utóbbiak aránya most 25%). Elképzelése szerint a mezőgazdasági termelők, vállalkozók és/vagy vállalkozások által létrehozandó munkáltatói csoportok (*groupement des employeurs*) könnyebbé tenné a szezonális és a határozott idejű munkavállalók alkalmazását. Mint mondta, ha megválasztják, kész aláírni egy szerződést a teljes francia mezőgazdasággal, hogy az ígéretei megvalósítását számon lehessen kérni.

**François Hollande** szerint a szabályokat mindenkire nézve egyformán kell alkalmazni ("level playing field"), a versenyfeltételek és szabályok harmonizációja (például a szociális szabályoké) az uniós tagországok között szükségszerű. Franciaországban elsősorban francia és európai termékeket kell fogyasztani, az unión kívülről érkező import esetében a viszonyosság elvét kell alkalmazni, mivel az uniós földolgozóipar eltűnése egyértelműen senkinek sem jó. A cél mindenképpen az (európai) élelmiszer-biztonság és az élelmiszer-ellátási szuverenitás, ahol a szabadkereskedelmi elvek nem működnek, a legfontosabb prioritásként pedig a munkahelyteremtést kell tekinteni. *François Hollande mezőgazdasággal kapcsolatos kampányígéreteit a Confédération paysanne szakszervezetnek adott interjúja formájában a mellékletben olvashatja, ahogyan a Le Figaro februári összeállítását is a 2012-2017-es köztársasági ciklus öt nagy mezőgazdasági kihívásáról.*

**Ami a választások után megkezdődött baloldali kormányzást illeti**, egyelőre nem lehet látványos intézkedésekről beszámolni, már csak azért sem, mert a köztársasági elnök elképzelései szerint számos területen (pl. oktatás-kutatás, energetika-környezetvédelem) először országos érdekegyeztető fórumokat rendeznek, és ezek következtetéseire alapozva kezdenek hozzá a törvényalkotáshoz – a „fórumok fóruma” a július 9-10-án tartott szociális fórum volt, mintegy 300 résztvevővel.



**3. kép Xavier Beulin, az FNSEA elnöke**

Ugyan a szakszervezetek zöme nem ellenzi ezt a fajta munkamódszert, a legnagyobb (jobboldali irányultságú) mezőgazdasági szakszervezet, az FNSEA elnöke, Xavier Beulin megjegyezte, a társadalmi partnerekkel való konzultációra mindenképpen szükség van, ezt senki nem vitatja és a mezőgazdaság esetében az FNSEA régóta hangoztatja. A módszerről szólva azt mondta, az FNSEA megnyugvással vette tudomásul, hogy a mezőgazdasági szakszervezetet is meghívták erre, de nehezményezte, hogy nem kezelték az FNSEA-t szakmaközi és munkaadói kérdésekben is illetékes szervezetként, noha ez is a profiljába tartozik. Sajnálattal vették tudomásul, hogy nem kaptak részvételi lehetőséget a gazdaságélénkítési kerekasztalban annak ellenére, hogy a francia mezőgazdaság 3,5 millió munkavállalót jelent. Ennek ellenére a közeljövőben az FNSEA delegációja találkozni



fog Arnaud Montebourg gazdaságélénkítésért felelős miniszterrel is, ahol többel között ezt a kérdést is föl kívánják vetni. Hangsúlyozták, álláspontjuk szerint a vállalatokat képviselő [MEDEF](#) (*Mouvement des entreprises de France*) nem képviselhet egyforma hatékonysággal mindenkit, mindenképpen szükséges az, hogy a mezőgazdasági vállalkozásokat egy, az ágazatban otthonosan mozgó szervezet jelenítse meg.

Ami az eredményeket illeti, szerinte a konzultáció nyomán bejelentett munkaprogram időben túlságosan elnyújtott, sokkal gyorsabban és sokkal messzebbre kellene jutni, mivel a problémák valóban égetőek, olyannyira, hogy nagyon gyors döntésekre volna szükség. Hozzátette, a nyugdíjak ügyében nem volt sem érdemi javaslat sem más jellegű előrelépés az érdekegyeztető fórumon, csak „üres beszédek”. Az egész francia gazdaság, így a mezőgazdaság problémája is a versenyképesség nem kielégítő volta, ennek általános értelmű emlegetése az elmúlt időben többször is megjelent François Hollande beszédeiben, de mindig konkrétumok nélkül, ami önmagában kevés – tette hozzá.

Stéphane Le Foll kinevezését egyébként a bal- és jobboldal egyaránt kedvezően fogadta, az egybehangzó vélemények szerint megfelelően fölkészült, a nemzeti és uniós agrárpolitikát kiválóan ismerő, és a brüsszeli „dzsungelben” is jól tájékozódó minisztere lett az országnak. Az új mezőgazdasági miniszter június 3-án a *Le Parisien/Aujourd'hui en France* lapnak adott egyik első miniszteri nyilatkozatában kifejtette, hogy a KAP csak a globális uniós költségvetés fényében érthető meg. Véleménye szerint a Fillon-kormányok azon törekvése, miszerint kisebb uniós költségvetést szorgalmaztak, miközben változatlan szinten akarták tartani a KAP büdzsáját, haszontalan és illogikus volt. A kohéziós politika és a KAP az EU két nagy közös politikája, mindkettőt jelenlegi formájában kell megtartani, hiszen ezek jelentik azt, ahogy Európa megjelenik a polgárai előtt, ezért megőrzésüknek és fejlesztésüknek fontos politikai tétje van. Ebben Stéphane Le Foll szerint Franciaország támaszkodhat mindazon uniós tagországokra, ahol megértik, hogy a mezőgazdaság és élelmiszeripar stratégiai fontosságú Európa számára. Mindenkinek érdeke, hogy az EU támogassa azt, hogy az egyes területek egymás közötti és uniós szintű összetartása, koherenciája erősödjön, ezt segíti a kérdéses két politika, amik ugyanannak az éremnek a két oldalát jelentik, Franciaország ezen az állásponton lesz az elkövetkezendő tanácsüléseken. *(A mezőgazdasági szakszervezetek és érdekképviselők Stéphane Le Foll miniszteri kinevezésével és általában a baloldal választási győzelmével kapcsolatos reakciói a mellékletben olvashatók.)*

### ***És mit mutatnak a számok?***

A mezőgazdasági számvevőszék (*Commission des comptes de l'agriculture*) július 4-én hozta nyilvánosságra a francia mezőgazdaság 2011. évi teljesítményének előzetes sarokszámait, amik – nem meglepő módon – a termelési költségek növekedését, bizonytalanságot, valamint az egyes ágazatok és régiók között nagyfokú szórást mutatnak. A francia agrárkamara által is közölt adatok szerint tavaly ugyan kismértékben tovább nőtt a gazdaságok átlagos jövedelme (+3,8%), de továbbra sem éri el a 2009. évi krízis előtti szintet, alakulását pedig alapvetően befolyásolta a termelési költségek jelentős növekedése, így az egy gazdálkodóra jutó eredmény 32500 euró. Nagyon jelentős különbségeket lehet megfigyelni az egyes régiók és termékek esetében. A zöldség- és gyümölcságazatban tovább tart a jövedelmek évek óta tartó csökkenése, tavaly pedig történelmi mélypontot, 10900 eurót ért el ez a szám a gyümölcstermelők, 8100 eurót a zöldséges gazdák körében. Az állattenyésztésben hasonló tendencia figyelhető meg a juhtartók és a húsmarha-tartók esetében, az előbbieknél 17600 euró, az utóbbiaknál 15400 euró az egy gazdára jutó eredmény. Az adatok alapján a kamara országos elnöke, Guy Vasseur azt nyilatkozta, hogy a gazdák képtelenek az áراikban érvényesíteni a költségek növekedését, számos termék esetében pedig nyilvánvalóvá vált,

hogy alapjaiban kell újragondolni a teljes termékpályát, mivel a jelenlegi gazdasági modell nem tartható tovább. A kamara által kiadott teljes közlemény grafikonokkal együtt elérhető a [http://www.chambres-agriculture.fr/fileadmin/user\\_upload/Presse/Communiqués/CP\\_ComptesAgri2011\\_vd.pdf](http://www.chambres-agriculture.fr/fileadmin/user_upload/Presse/Communiqués/CP_ComptesAgri2011_vd.pdf) oldalon.

Az említett 32500 eurós gazdaságonkénti átlagos jövedelem javuló tendenciát mutat a francia régiók mintegy felében, ezen belül is kifejezetten a szőlő-bor ágazat és a tejhasznú szarvasmarhákat tartók körében, míg a GOF-növényeket termelők és a legelőre alapozott húsmarha-tartással foglalkozók visszaesést voltak kénytelenek elkönyvelni. A mezőgazdasági tárca statisztikai szervezete, az Agreste kiadványában (*Agreste Primeur Numéro 285 – juillet 2012*) közölt adatok szerint a legkiugróbb jövedelmet Champagne-Ardenne régió mutatja, közel százezer euróval, az öt követő Ile-de-France és Picardie régiók csak ennek alig felével kénytelenek megelégedni. De még az ő helyük is irigylésre méltó annak fényében, hogy a déli országrész régióiban mg a húszezer eurót sem mindenütt érik el a gazdák. Az utolsó három évet vizsgálva az adatok azt mutatják – írja az Agreste -, hogy az emelkedés a három évvel korábbi szinthez képest 9%, ami mindenképpen jó eredmény különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy 2010-ben komoly visszaesés volt a jövedelmi viszonyokban. Azonban az egyes ágazatokon belül is komoly különbségek mutathatók ki az egyes régiók között: míg országos szinten a szőlészek-borászok átlagos jövedelme 58 ezer euró, kifejezetten komoly emelkedést könyvelhettek el Champagne és Elzász termelői (+18 és +30%), addig Poitou-Charentes és Aquitaine régiókban csak 4-5% volt ez a mutató. A tejágazatban a konjunktúra pillanatnyilag kimondottan kedvező, míg a gabonatermelők a tavalyi aszály hatását voltak kénytelenek alacsonyabb jövedelmekkel elkönyvelni. Míg a szőlészeknél az átlagos jövedelem-emelkedés az előző évhez képest 23,9% volt, a gyümölcsstermelőknél a mutató -26,3%, a zöldségtermelőknél -18,7%, a virágkertészeknél „csak” -6,3%. Elmondható, hogy a 2010-es eredményekhez képest csak ez a három terület mutat az idén negatív adatokat, az összes többi pozitív előjelű. Ha azonban az 1990-es adatokhoz viszonyítunk, a helyzet egészen más: a számok azt mutatják, hogy a francia mezőgazdaságban az elmúlt 12 évben a jövedelmezőség érdemben nem javult, az egyes ágazatok -3/+3 százalék közötti értékeket mutatnak.

#### 4. kép A mezőgazdaság és a társadalom kapcsolatát erősíteni hivatott "nyitott gazdaságok" akció új logója (FNSEA)



A számok ismeretében a fiatal gazdák saját sajtóközleményükben arra keresték a választ, hogy a francia mezőgazdaságon belül hol helyezhető el a fiatalok jövedelme, mutatnak-e az adatok bármi olyan, stabilitásra utaló jelet, ami biztató a pályakezdő gazdálkodók számára? Számukra is érthetetlen a zöldség-gyümölcs ágazat tartós mélyrepülése és a konkurenciával szembeni érdekérvényesítő

képesség hiánya, általában véve pedig leszögezik, hiányzik az ökonómiai átláthatóság, e nélkül pedig nem lehet érdemben tervezni még akkor sem, ha az „átlagos” jövedelmi szint „kielégítőnek tűnik”.

A jövedelmi bizonytalanság mellett a fiatal gazdák szerint több más tényező is akadályozza a fiatalok pályakezdését még az olyan, stabilabb jövedelmi szintet mutató ágazatokban is, mint pl. a baromfi, ahol elég a Doux baromfiföldolgozó május végi csődvédelembe menekülésére

gondolni - ez 800 termelőt „rántott magával”. A történetek a fiatal gazdák szerint egyértelműen azt mutatják, hogy a gazdálkodók jövőjének biztosításában megkerülhetetlen a hosszú távú stratégiákat meghatározó földolgozóipar szerepe. Hasonlóképpen vélekednek a politikai irányítókról is, különösen annak fényében, hogy az új kormányzat eltökélt célja a gazdaság versenyképesebbé tétele (*redressement productif*) és a fiatalok támogatása.

### ***Mi várható 2012-ben?***



**5. kép Baromfi-promóciós akció a párizsi nagybani piacon, a Rungis-en**

Franciaországban nincs olyan év, hogy ne lenne a mezőgazdaság egyik vagy másik (vagy több) ágazata válságban, az idén sincs ez másként, és noha az időjárás az idén (is) megkegyelmezett a gazdáknak, a legnagyobb baromfi-földolgozók egyikének csődvédelembe menekülése a teljes baromfiágazatot megingatta. Mi is történt? A francia mezőgazdaság a tavalyi évben ugyan túljutott a gazdasági krízis okozta visszaesésen, de nagyon komoly további erőfeszítésekre van még szükség, amit a terményárak hektikus ingadozása miatt kialakult helyzet jelentősen megnehezít. A stabilizálódást a tavalyi év első felében kifejezetten hátrányosan érintette az aszály, amit leginkább az állattenyésztés sínylett meg, a növénytermesztésben viszont a vártnál lényegesen kisebb lett a kiesés. Az idej kilátások kora tavasszal még igen pesszimisták voltak, hiszen a tél szokatlanul hideg és hosszú volt, ami a növénytermesztőket hozta nehéz helyzetbe, mivel több százezer hektáron kellett tavasszal újratvetni a kifagyott táblákat. A tél nem csak hideg, de száraz is volt, március végén már az aszály válságstáb fölállításáról volt szó, szerencsére az április már elegendő csapadékot hozott. Az idej év a száraz év eleje után az átlagosnál csapadékosabbnak mutatkozik, egyelőre sehol sem kellett jelentősebb vízkorlátozásokat elrendelni (az év elején elrendeltek pedig föloldották), noha a tározókat – elsősorban a tavalyi aszály áthúzódó hatása miatt – sok helyen még nem sikerült teljesen föltölteni. Az időjárás ezzel együtt szélsőségektől sem mentes, Vaucluse megyében például hatezer hektár szőlőt pusztított el a jégverés, a baromfiágazatban viszont a Doux baromfi-földolgozó csődvédelembe menekülése váltott ki jelentős félelmeket, hiszen ez gyakorlatilag a teljes francia baromfi-ágazatot bizonytalan helyzetbe hozta, közvetlenül 800 termelőt érint – főleg Pays de la Loire és Bretagne régiókban -, egyben négyezer dolgozót is a létbizonytalanság fenyeget.

Miután Stéphane Le Foll kérésükre egy nappal korábban fogadta az FNSEA, a francia baromfitenyésztők szövetsége<sup>2</sup> és a szövetkezetek országos szövetsége (Coop de France) képviselőit a Doux csődje nyomán kialakult ágazati helyzet megvitatására, a szakminiszter június 22-i közleményében kifejtette, a nehézségek ellenére bízik a francia baromfi-ágazat jövőjében, de elengedhetetlennek tartja, hogy minden érintett szereplő aktív résztvevője legyen az ágazat stabilizálását szolgáló folyamatoknak. Ami a vállalati oldalát illeti az ügynek, Stéphane Le Foll arra kérte a finanszírozó bankokat, hogy legyenek partnerek a Doux-csoport működésének fönntartását lehetővé tévő pénzügyi megoldás kidolgozásában. A miniszter kifejtette, a teljes baromfiágazatnak együtt kell működnie egy olyan struktúra kidolgozásában, ami biztosítja a stabil ipari háttérrel a termelők és az ágazatban dolgozó munkavállalók érdekében. Kifejtette azt is, hogy szükség van a hagyományos exportpiacok

<sup>2</sup> Confédération Française de l'Aviculture



megerősítésére, és jobban ki kell használni a francia piacon rejlő lehetőségeket akkor, amikor a Franciaországban elfogyasztott baromfi 40%-a importból származik. A francia miniszter jelezte, hogy a baromfiágazat helyzetét megvitatja Dacian Ciolos-sal is, valamint hozzátette, számít arra, hogy a nagykereskedelem is partner lesz abban, hogy a termelők érvényesíthessék a megemelkedett termelési költségeket.



#### 6. kép Minőségi árujelzővel ellátott kacsák

Az FNSEA elnöke, Xavier Beulin szerint mindenképpen föl kell tartani a Doux tevékenységét az ágazat és a benne dolgozók érdekében, szorgalmazza, hogy a csoport minden tevékenysége – baromfivágás, földolgozás és export – megmaradjon, az érintett termelők akár a Doux-val, akár más céggel együttműködve tovább tudjanak

dolgozni és a munkahelyeket meg lehessen őrizni. Az olajosnövény-ágazat legnagyobb csoportja, a [Sofiproteol](#) (ennek 2000. óta szintén [Xavier Beulin](#) az elnöke) a maga részéről komoly erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy egy olyan koordinált és osztatlan vételi javaslatot tegyen le az asztalra, amivel befektetőként tud megjelenni a Doux mögött és biztosítja annak hosszú távú jövőjét. A Sofiproteol által összefogott ajánlattevői körben ott vannak a szövetkezetek, akik elsősorban a takarmányágazatban érdekeltek, és ott van számos magánvállalat is, akik inkább a vágóhídi vagy más tevékenységek iránt érdeklődnek. Az FNSEA részéről szeretnék elérni, hogy az átvételt követően a baromfiágazatban a jelenleginél sokkal jobban strukturált termeltetési struktúra jöjjön létre a Doux csoport tevékenységével érintett régiókban, amin keresztül a mostaninál versenyképesebbé tehető a baromfitenyésztés és földolgozás. A céget egy esetleges sikeres akvizíció során mindenképpen az eszközök valós értékén vennék át, mivel tény, hogy a biztos jövő érdekében nagyon komoly investícióra lesz szükség, és ezt csak így lehet biztosítani. Az ügy jelenleg a quimper-i bíróság előtt van, aki dönt a cég további sorsáról – globális vételi ajánlat csak a Sofiproteol részéről érkezett, a többi ajánlat csak a cégcsoport egyik vagy másik elemére vonatkozik.

**Az ügy azonban sokkal messzebbre mutat** – világosan kell látni, hogy valójában az ágazat 5-10 éves jövőképeről van szó, mélyreható döntésekre van szükség a keresleti és kínálati oldal összhangba hozása érdekében a belföldi és az exportpiacok esetében. A kérdés az, hogy a jelenlegi „francia baromfiágazati modell” valójában életképes-e közép- és hosszú távon, vagy komoly strukturális átalakításokra van szükség annak érdekében, hogy a francia baromfi valorizálása biztosítható legyen. Ezért nem szabad megengedni, hogy a Doux-csoportot egyes külföldi befektetők „kimazsolázzák”, mondta Xavier Beulin, mivel ez olyan folyamatokat indíthat be a francia baromfiágazatban, ami egy földrengés pusztításához hasonlítható. Beulin szerint mindenképpen meg kell tartani a francia exportpiacokat, szerinte elképzelhetetlen a keresleti és kínálati viszonyok olyan irányú és mértékű átalakítása, amiben Franciaország a baromfifogyasztásban önellátásra rendelkezne be, ennek nincsen sem értelme, sem realitása.

A másik „krónikus beteg” a zöldség-gyümölcs ágazat, ahol az érintett két ágazati szakszervezet, a gyümölcsstermesztők és a zöldségstermesztők országos szövetsége évek óta hangoztatja, hogy magas (elsősorban bér-) költségekre visszavezethető alacsony versenyképesség miatt a francia zöldség- és gyümölcsstermesztés folyamatosan veszít piaci pozícióiból, a termőterület és a gazdálkodók számának csökkenése megállíthatatlannak tűnik.

Az ágazat helyzetének stabilizálása, javítása érdekében Bruno Le Maire korábbi szakminiszter még tavaly szeptember 7-én egy több pontból álló, összesen 25 millió eurós költségvetésű intézkedés-csomagot jelentett be, de az azóta eltelt időben napvilágot látott hírek szerint ez nem hozta meg a remélt hatást.



7. kép A francia zöldségtermesztők országos kongresszusa alatt épített zöldségpiramis, mint promóciós eszköz

Az akkor elhatározottak között szerepelt, hogy súlyosabb szankciókat alkalmaznak azokkal szemben, akik csálnak a zöldség-gyümölcs import és értékesítés során, erről a tárca rendelet megalkotását is kilátásba helyezte. Mindezek kapcsán érdemes megjegyezni, hogy az egyik országos televíziós csatorna tavaly júliusban riportot készített az őszibarack fajtanemesítésről, faiskolai termesztésről, valamint a gyümölcs Spanyol- és Franciaország közötti kereskedelméről. Ez utóbbiról a riportból (is) kiderült az a közismert tény, hogy a termelési költségek a spanyol oldalon lényegesen alacsonyabbak, ami az ibériai őszibaracknak (és természetesen más gyümölcsnek is) nagyon komoly versenyelőnyt jelent a piacon. Az okok többek között a hatalmas számban és a franciaországinál jóval alacsonyabb bérért alkalmazott – jórészt romániai – vendégmunkásokban, az alacsonyabb érettségi állapotban kevésbé kíméletesen, de hatékonyabban és kisebb költséggel, és jórészt egy menetben betakarított áruban keresendők. Az árkülönbséget azonban csak akkor lehet érdemi nyereséggé konvertálni, ha az árut a francia piacon a franciaországi termesztésű, a magasabb költségek (és valamelyest jobb minőség) miatt elfogadott magasabb áron lehet értékesíteni. Ezzel magyarázható, hogy megjelentek a piacon azok a kereskedők, akik spanyol üzemekben készíttetnek francia nyelvű, a felirat szerint francia származású árut tartalmazó göngyöleget, majd abban Spanyolországból közvetlenül szállítják a spanyol termesztésű árut Franciaországba. A jelenséget „franciásításnak” nevezték el, a hírek szerint még nem aggasztó a mértéke, de egyre terjed. (A tavaly szeptemberi ágazati mentőcsomagot a melléklet 4. pontja részletesen ismerteti.)

## 2. A francia-magyar kapcsolatok

Tekintettel közös érdekeinkre és a legtöbb kérdésben szinte teljesen azonos álláspontunkra, Franciaország az agrárterület vonatkozásában ez idáig is stratégiai partnerként tekintett hazánkra. Ezen érdeklődés a tavalyi magyar uniós elnökség előtt fokozódott, utána lényegesen visszafogottabb lett (ahogy ez várható volt). Franciaország az elmúlt években is intenzív és széleskörű gondolkodást folytatott a **KAP 2013 utáni jövőjéről**, a köztársasági elnök-választás előtt pedig még egy „utolsó lendülettel” Bruno le Maire több uniós minisztértársával is közös nyilatkozatot adott ki ebben a kérdésben. Noha a választásokon a baloldal szerezte meg a hatalmat, a KAP-pal kapcsolatosan nem várható érdemi irányváltás, a továbbiakban is egyértelmű céljuk, hogy minél több tagállamot maguk mellett tudjanak a kérdésben. Mivel a KAP esetében gyakorlatilag minden kérdésben francia-német egyetértés szükséges, egyértelmű, hogy Franciaország megkerülhetetlen szereplője az európai agrárpolitikának, és ez minden bizonynal az elkövetkezendő években sem lesz másként, így a Franciaországgal e téren ápolt kapcsolatok minősége hazánk számára egyáltalán nem közömbös.

A francia G20-elnökség tapasztalatai azt mutatják, hogy Franciaország nem csak az EU-n belül, de a harmadik országokkal fönntartott kapcsolatai alapján a világban is jelentős



szereplőnek számít a mezőgazdasági és élelmiszeri kérdésekben, ideértve a fejlesztési célú agrárkutatókat és ilyen jellegű, a fejlődő országokban megvalósított beruházásokat is. Sajnálatos módon Magyarország szerepe ezeken a területeken Franciaország számára kevésbé látható, noha az elmúlt évtizedek történései alapján a világ több régiójában érdemi



együttműködő partnerek is lehetnének, így itt mindenképpen érdemi előrelépésre lenne szükség hazánk részéről bilaterális téren. Ezt elősegítheti az, hogy Franciaország a letéteményese több nemzetközi mezőgazdasági szervezet alapító okiratának és egyben befogadója az egyes szervezetek székhelyének, így például annak a nemzetközi szervezetként megalakult CGIAR-nak, aminek alapító okiratát Magyarország Franciaországgal együtt elsőként írta alá.

#### 8. kép A CGIAR-egyezmény aláírásának egyik pillanata

Franciaország a világ vezető mezőgazdasági termék- és élelmiszer-exportőre, részben a volt gyarmatbirodalomra visszavezethető történelmi örökség miatt pedig ma is komoly befolyással bír a világ számos pontján. Tagja olyan tömörüléseknek, mint a G20 és a G8, ennek köszönhetően olyan politikai síkon is hallatja a hangját, próbálja érdekeit érvényesíteni, ahol Magyarország nincs jelen. Az élelmiszeri kérdésekben nemzetközi téren igen aktív, aminek egyik kiemelkedő példája a francia G20-elnökség programjába emelt terület, *a mezőgazdasági piacok extrém áringadozásának kezelése* és az erre szervezett párizsi miniszteri konferencia (meg kell említeni, hogy a magyar uniós elnökségnek köszönhetően szakértőink a munkacsoportok munkájába is bekapcsolódhattak, a tavaly júniusi párizsi miniszteri konferencián pedig az uniós elnökséget Dr. Fazekas Sándor miniszter képviselte), vagy a Montpellier-ben 2011. szeptember 12-13-án rendezett szakértői konferencia a fejlesztési célú agrárkutatásról.

Mindezek fényében nem meglepő, hogy Franciaország számos politikai, gazdasági és tudományos szervezetén (AFD, CIRAD, IRD, Institut Pasteur, stb.) keresztül a mai napig nagyon komoly befolyást gyakorol elsősorban a frankofón országokban, agrár- (és tudomány)diplomáciájának bizonyos prioritásait is ez határozza meg, ezeken keresztül pedig minden lehetőséget megragad a gazdasági érdekek érvényesítésére. Tekintettel hazánk mezőgazdasági jellegére, mindenképpen kézenfekvő lenne, hogy Franciaországgal minél szorosabb kapcsolatokat ápoljunk ezeken a területeken és megpróbáljunk ebből a kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerből profitálni.

A magas szintű intézményesített kétoldalú együttműködés terepe a **Magyar-Francia Mezőgazdasági Munkacsoport**, ez 2006 óta, a két országban felváltva, félévente tart üléseket, az utolsóra idén január végén Budapesten került sor. A munkacsoport szintjén történő együttgondolkodás szükségességét nem lehet kétségbe vonni, ez olyan magas szintű szakmai egyeztetési színteret képez, amit egy stratégiai partnerrel fenn kell tartanunk. Így mindenképpen kezdeményeznünk kell az új minisztériumi struktúrával való kapcsolatfölvételt annak érdekében, hogy a munkacsoport következő ülésére az év vége előtt sor kerülhessen.

A **francia agrártárcával – illetve háttérintézményeivel - kötött megállapodások** terén az időszakban látványos fejleményekről nem számolhatunk be, a „dolgok a maguk medrében folynak”. Megítélésünk szerint érdemi lehetőségek rejlenek az agrár-szakoktatási együttműködések bővítésében (intézményi kapcsolatok, gyakornokprogram), valamint

érdemes lenne megvizsgálni a földrajzi eredetvédelem terén történt eddigi együttműködést és a magyar hungarikum-törvény fényében ennek új lendületet adni.

A **mezőgazdasági és élelmezéspolitikai célokat** vizsgálva egyértelműen a KAP-pal kapcsolatos együttműködés a mérvadó uniós szinten. Bilaterális viszonylatban vizsgálva a kérdést azt állapíthatjuk meg, hogy Franciaországban számos területen olyan érdemi tudásanyag, tapasztalat halmozódott föl a mezőgazdaság második világháború utáni szerves, töretlen fejlődésének köszönhetően, ami a napjainkban is átalakulásban lévő magyar mezőgazdaság számára nagyon hasznos lehet. Ezért célszerű minden olyan **érdemi szakmai** kezdeményezést támogatni, ami a Franciaországhoz hasonlóan elsősorban a családi gazdaságokra alapozó magyar mezőgazdaság számára is eredményesen használható információk, tapasztalatok átvételét célozza.

A **környezetvédelmi és fenntartható fejlődéshez kapcsolódó célok** tekintetében említésre érdemes, hogy Franciaországban két teljes törvénycsomagot alkottak a környezetvédelem kapcsán (Grenelle de l'environnement I és II), az ezekben elhatározottak megvalósítása jelenleg is folyik – megfontolásra érdemesnek tartjuk egy ennek tanulságait áttekintő francia-magyar szakmai találkozó megvalósítását. A meglévő együttműködési formák közül kiemelendő a 2011. novemberben kilencedik alkalommal megrendezésre kerülő francia-magyar Környezetvédelmi hónap, a rendezvénysorozat sikerére való tekintettel ezt a partnerségi formát a jövőben is folytatandónak tartja a Vidékfejlesztési Minisztérium.

**Tudományos és kulturális diplomáciai vonatkozásban** a kétoldalú agrárkapcsolatokban az egyik legperspektivikusabb terület az **agrárkutatás és szakképzés** területén kialakítható, bővíthető együttműködés. A képzés tekintetében a középfokú és a felsőfokú oktatási intézmények esetében egyaránt érdemi érdeklődésről számolhatunk be mind francia, mind magyar oldalról, ám hiányzik az a pályázati lehetőség, ami az új együttműködések beindításának nem túl jelentős, de mégis jelentkező költségeinek legalább részbeni fedezését tenné lehetővé. A kutatási együttműködések területén a bilaterális mobilitási (Balaton) program és az ANR-NKTH együttműködésben két egymás utáni évben meghirdetett biotechnológiai nagypályázatának egyik sikerterülete volt az agrárkutatás – mindkét programra nagy szükség lenne a jövőben is. Sajnálatos módon mindeddig nem újította meg a francia fél az (F)VM-MTA-INRA háromoldalú együttműködést, ami „hiánypótló” volt az igen kis költségvetésű mobilitási és a nagy büdzséjű ANR-NKTH pályázatok között. Ez a típusú pályázati lehetőség egyébként a legtöbb tudományterület esetében nagyon hasznos lenne, de akár példamutatási szándékkal is érdemes lenne ezt az agrártudományok területén újraindítani.

**Diplomáciai céljaink között** kell szerepeltetni a Franciaországban működő nemzetközi szervezetekben végzendő érdemi munkát. Amennyiben érdekeink közös, Franciaországgal együtt érdemes föllépnünk, amennyiben nem, a bilaterális misszió közreműködésével kell/lehet a francia pozíciókat a lehetőségek függvényében befolyásolni (de a tapasztalatok alapján ezt csak érdemi ellentételezési ajánlat esetén lehet sikeres). A mezőgazdasági és környezetvédelmi szempontból fontosabb, **franciaországi székhelyű nemzetközi szervezetek** közül a mezőgazdaság esetében több is „szóba jöhet”, mint két- és többoldalú együttműködési terület. A Nemzetközi Hűtésügyi Kutatóintézet ([Institut International du Froid](#)) például rendszeresen megkeresi Nagykövetségünket, hogy az évek óta függőben lévő magyar tagságba „új életet leheljen”. Mindeztidáig sem nekik, sem nekünk nem sikerült olyan magyar partnert találni, aki egyrészt elő tudná teremteni a néhány ezer eurós éves tagdíjat, másrészt hatékonyan össze tudná fogni a magyar élelmiszeriparban ezen a területen működő

cégeket, kutatási és oktatási intézményeket. Tekintettel a szervezettel kapcsolatos, tőlünk független, többnyire pozitív véleményekre, érdemes lenne a szervezet vezetőjét egy magyarországi hivatalos látogatásra meghívni és a VM koordinálásával az érintettekkel (többek között a KÉKI, a SZTE és a BCE illetékes vezetőivel) egy asztalhoz ültetni, hogy a kérdést véglegesen tisztázni lehessen.

A Nemzetközi Állategészségügyi Szervezettel ([OIE](http://www.oie.int)<sup>3</sup>) és a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati szervezettel ([OIV](http://www.oiv.int)<sup>4</sup>) az együttműködés korrekt. Hazánk rendszeres résztvevője a két szervezet üléseinek, nincs probléma a tagdíjfizetéssel sem. Az OIV-vel a kapcsolat igen jó, és az elmúlt évben sikerült megnyugtató módon rendezni azt a problémát is, ami abból adódott, hogy a magyar szőlő fajtalista aktualizálása 2002. óta nem történt meg, ami elég sajnálatos tény volt annak fényében, hogy Magyarország a szervezet egyik alapító tagja! Miután az aktualizált lista megérkezett az OIV-hez, a magyar szőlőfajták is bekerültek az OIV által az interneten kereshető adatbázis formájában közzétett nemzetközi fajtalistába.



9. kép A 6. Víz Világforum emblémája Marseille-ben

A nemzetközi vízügyi szervezet ([OIEau](http://www.oieau.org)) kiadványait többkevesebb rendszerességgel megkapjuk, érdemi feladatok az elmúlt évben ezen a területen a Nagykövetségre nem hárultak. A **6. Víz Világforum** megrendezésére **2012. március 12-17. között került sor Marseille-ben**, azon hazánk érdemi delegációval képviseltette magát és a lehetőségekkel élve számos külföldi partnerrel folyt kétoldali megbeszélések.



10. kép Trócsányi László nagykövet és Henri de Raincourt miniszter aláírják a CGIAR-egyezményt

francia szervezetek – elsősorban a CIRAD és az [IRD](http://www.ird.fr), valamint az [INRA](http://www.inra.fr) – vezetővel való találkozó lebonyolítását. Magyarország - hivatkozással a miniszterelnök 19/2011. (II. 22.) ME határozatában foglaltakra – elsőként írta alá a CGIAR, mint nemzetközi szervezet alapításáról szóló egyezményt, ez nem csak komoly agrárdiplomáciai siker volt, de egyben megnyitotta a lehetőséget a szervezet pénzügyi alapjához való **későbbi** csatlakozáshoz is. A tavalyi párizsi G20 agrárminiszteri ülésen ismertetett, nem csak G20-tagországok számára nyitott IRIWI nemzetközi búzanevelési projekt konzorciumát szervező INRA a lehetséges magyar partnerintézeteket is megkereste, eddig ismereteink szerint az MTA martonvásári intézete jelezte is érdemi részvételi szándékát. A G20-ülésen a résztvevők az elfogadott cselekvési tervben is **megegyeztek az agrárkutatás bővítésének szándékát**, megítélésünk szerint az a magyar agrárkutatás számára is komoly lehetőségeket tartogathat – ezt a programot a mexikói

<sup>3</sup> [www.oie.int](http://www.oie.int)

<sup>4</sup> [www.oiv.int](http://www.oiv.int)

elnökség is minden bizonnyal továbbviszi, már csak azért is, mert ez az ország ad otthont a CGIAR nemzetközi búza- és kukoricakutatási intézetének, a [CIMMYT](#)-nek.

Magyarország részese az OECD Trade and Agricultural Directorate, [Governing Body of the Co-operative Research Programme](#): Biological resource management for sustainable agricultural systems-nek, ami a magyar agrárkutatás számára nem csak információs forrást, de érdemi pályázati lehetőséget jelent például konferenciák megrendezéséhez vagy egyéni kutatói ösztöndíjakhoz, hazánk képviselőjét Székács András, a KÉKI megbízott főigazgatója látja el.

### 3. További kapcsolatépítési lehetőségek

A francia-magyar **agrárkereskedelem** nyomon követése, bővülésének elősegítése és **ösztönzése** kapcsán a mezőgazdasági attasé, a kereskedelmi képviselő és a Magyar Turizmus Zrt. párizsi irodájának munkatársai együttműködésben dolgoznak egymással. Amellett azonban, hogy ilyen ad hoc jellegű megkereséseknek igyekszünk táptalajt biztosítani, azért, hogy azokból kézzelfogható eredmények szülessenek, elengedhetetlenül fontosnak tartjuk azt is, hogy a megfelelő **promóciós lépésekkel** és tudatos marketingpolitikával élénkítsük a magyar agrár- és élelmiszeripari termékek franciaországi exportját. A gazdasági válság sajnálatos következménye az is, hogy Magyarország jelentősen visszafogta az e területre fordított pénzeszegek mértékét.

Ismert, hogy a francia fogyasztói piac ragaszkodik a már jól bevált termékekhez, nehezen nyit új termékek vásárlása irányába és előszeretettel részesíti előnyben a hazai termékeket. Így ahhoz, hogy a magyar termékek piacra találjanak, nagy hangsúlyt kell fektetni bizonyos marketing akciókra. A francia piacon elsősorban olyan termékekkel lehet megjelenni, amelyek különlegességként, újdonságként hatnak, amelyhez hasonlót nem találni a francia boltokban. A termékek minőségének állandó kiegyenlítetttsége és azok folyamatos hozzáférhetősége alapvető követelmény. Kiemelendő továbbá, hogy hasonló perspektívát rejt magában a vendéglátóipar is, bizonyos termékek, így például a bor vonatkozásában.

A szűkös költségvetési keretek ellenére, Nagykövetségünk továbbra is azon az állásponton van, hogy Magyarországnak a 2010-es év ellenkező irányú tapasztalatai ellenére nem lenne szabad megszakítani a Nemzetközi Élelmiszeripari Szakkiállításon (**SIAL**) való megjelenés hagyományát. A 2010. október 17-21. között Párizsban megrendezésre került szakkiállításon végül csak egy tucatnyi magyar cég vett részt önálló kiállítóként, közösségi megjelenés (AMC) nem volt.

### 4. Javaslatok

Ami a konkrét megvalósítandó feladatokat illeti, a fentiek alapján a 2011/2012-es ciklusra a párizsi mezőgazdasági attaséi hivatal a szokásos hivatali ügymeneten felül a következők megvalósítását tűzte ki célul/javasolja *(nem prioritási sorrendben, a teljesség igénye nélkül)*:

- egész napos szakmai rendezvény Montpellier-ben az Agropolis International partnerségével a magyar mezőgazdaság bemutatására,
- az erdészeti kutatási együttműködés előmozdítása,
- a 2005. február 26-án Párizsban aláírt **Magyar-Francia Tárcaközi Oktatási Együttműködési Megállapodást** érdemi tartalommal történő megtöltése (az első egyeztető megbeszélésre 2005. május 4-én került sor Budapesten, az érdeklődés folyamatos, de az érdemi munka anyagi háttérét nem minden esetben lehet csak uniós forrásokkal biztosítani),
- a **minőségi árujelzők** és a földrajzi eredetvédelem terén korábban folyó együttműködés újraindítása,



- a magyar részvétel ösztönzése a 2012. évi SIAL és a 2012-as SIA/SIMA szaktávcsatornákban,
- a szakoktatási együttműködések és csereprogramok bővítése,
- az agrárterületen kiemelt érdeklődésre számot tartó bilaterális mobilitási programok kiírásának összehangolása, esetleges háromoldalú projektekkel alakítása (pl. magyar-francia-vietnámi),
- a fejlesztési célú magyar cselekvési programok erősítése kutatási (**agrár**, orvosi, műszaki) projektekkel FR-HU bilaterális együttműködésre alapozva,
- általában a francia-magyar agrárkutatási együttműködés erősítése kétoldalú és multilaterális síkon,
- az érdemi magyar részvétel támogatása a francia G20 elnökség agrárprioritásaihoz (is) kötődő IRIWI nemzetközi búzafutó kezdeményezésben,
- Co-tutelle és kettős diplomát adó képzések szélesítése elsősorban MSc-szinten az agrártudományok területén is,
- Oktató-és kutatócsere-program indítása a trópusi mezőgazdaság, az űrtechnológia és a társadalomtudományok területén Francia-Guyana intézményeivel és a legnagyobb francia nemzeti kutatóintézeti hálózatokkal ([CNES](#), [INRA](#), [CIRAD](#), [IRD](#), [CNRS](#)) együttműködve.
- a magyar-francia vegyesbizottsági ülések folytatása.

## 5. Személyi feltételek

A munkaköréhez kötődő feladatok ellátásán túl a szakdiplomata „alap esetben” a Nagykövetség munkájában elsősorban a mindenkire vonatkozó telefonügyelet ellátásában valamint az eseti futárszolgálatban vesz részt, ezek a feladatok maximálisan összegeeztethetők a mezőgazdasági attaséi munkával.

2010-ben a párizsi mezőgazdasági attaséi poszton két változás következett be: Pallaga Viktória külszolgálatának 2010. február 28-i megszűntét követően március elsejétől Gúr Roland töltötte be az attaséi posztot, majd október 15-i berendelését követően Somogyi Norbert TÉT-attasé (2001-2005. között párizsi mezőgazdasági attasé) vette át a feladatkört eredeti munkakörének megtartása mellett. Az NGM-VM-KüM közigazgatási államtitkári megállapodás értelmében tavaly tavasztól a szakdiplomata első helyen mezőgazdasági attaséként dolgozik, és az új TÉT-attasé kihelyezéséig ellátja annak feladatait is, e területen a NIH továbbra is jogosult a szakmai irányításra. A 2010. október 16-a óta a mezőgazdasági és TÉT-attaséi feladatokat egy személyben ellátó diplomatára a két munkakör miatt eleve lényegesen több adminisztrációs feladat is hárul, sajnos ezzel párhuzamosan a külügyminisztérium részéről elrendelt egyéb személyügyi intézkedések miatt a korábbiaknál kevésbé tud a nagykövetség adminisztratív egységeire támaszkodni. A jövőre nézve pozitív fejlemény, hogy a KüM és a NIH július 13-i beadási határidővel meghirdette a párizsi TÉT-attaséi helyet (is), előre láthatólag őszi kiutazással, így belátható időn belül megszűnik az agrárattasé jelenlegi leterheltsége.



### III. rész: Melléklet

#### 1. Stéphane Le Foll miniszter portréja



11. kép Stéphane Le Foll miniszter Trócsányi László nagykövettel és Somogyi Norbert tanáccsossal (Jean-Louis Courleux fölvétele)

**Stéphane Le Foll** 1960. február 3-án született Le Mans-ban, tagja a francia [szocialista pártnak](#), ([Parti Socialiste](#)) alelnöke az EP [Alliance progressiste des socialistes et des démocrates](#) nevű csoportjának 2009. június 24-e óta. A Wikipédia francia honlapján fellelhető adatok szerint közgazdasági végzettséggel rendelkezik, amit kiegészít a neves párizsi felsőoktatási intézményben, a [Conservatoire national des arts et métiers](#)-ben szerzett másoddiplomája. Pályafutása során ökonómiát tanított [Rouillon](#) (72) település mezőgazdasági gimnáziumában, majd a [La Ferté-Bernard](#) (72) településen működő általános gimnáziumban, ezt követően pedig a Nantes-i Egyetemen ([Université de Nantes](#)) lett óraadó.

Politikai karrierjét 1983-ban kezdte, mégpedig [Longnes](#) település képviselő-testületének volt tagja 1995-ig, majd beválasztották Le Mans város képviselő-testületébe. Jelenleg is alelnöke a [Le Mans Métropole](#) település-szövetségnek. Közeli kapcsolatban van François Hollande-dal, 1997-2008. között kabinetigazgatója volt a PS főtitkáráként tevékenykedő politikusnak. EP-képviselőnek 2008. június 13-án választották meg, tagja az EP mezőgazdasági és vidékfejlesztési bizottságának, valamint a Palesztin Hatósággal kapcsolatot tartó delegációnak. Részt vett a 2005-ben Hong-Kongban tárgyaló európai parlamenti WTO-delegáció munkájában is. 2009. június 7-én újból EP-mandátumot szerzett.

A [2007. júniusi francia parlamenti választásokon](#) már az első körben alulmaradt UMP-s vetélytársával, a későbbi miniszterelnök François Fillon-nal szemben (30,02%-53,39%). 2008. november 20-án Sarthe megye PS-szervezetének első titkárává választották. A 2011-es [szocialista előválasztások](#) során François Hollande kampányigazgatója volt, majd 2011. november 17-én Hollande elnökválasztási kampányának felelőssévé tették.

Stéphane Le Foll elnöke a „[Répondre à Gauche](#)” egyesületnek, szerzője a *Des Éléphants roses - 10 ans dans les coulisses du P.S.* [Rózsaszín elefántok – 10 év a PS kulisszái között] című könyvnek (Paris, Éditions Calmann-Lévy, 2009., 300 p. (ISBN 9782702139622))

Stéphane Le Foll miniszter az FNSEA által havi rendszerességgel kiadott folyóirat, a „L'Information Agricole” júniusi számának (No 858) adott interjújában kifejtette: a francia mezőgazdaság adottságai kiválóak, az ország kontinentális területein 490 ezer, a tengerentúli területeken 40,5 ezer gazdaság foglalkozik mezőgazdasági termeléssel, a 10 ezer élelmiszeripari cég (90%-a kkv) mintegy 400 ezer embernek ad munkát, a mezőgazdaság és élelmiszeripar együttes külkereskedelmi többlete tavaly 11,4 milliárd euró volt. Az agrárágazat nagyon sokszínű, ami lehetővé teszi a kifejezetten minőségi termelést, megalapozza az élelmiszer-exportot és biztosítja a lakosság egészséges és változatos táplálkozását is. Mindennek alapját a gazdálkodók jelentik, ezért a miniszteri prioritások egyike a mezőgazdasági szakoktatás színvonalának és hatékonyságának további erősítése.

Az interjúban az újonnan kinevezett miniszter kifejtette azt is, hogy véleménye szerint az elmúlt 10 évben a francia mezőgazdaság nagyon komoly versenyképességi kihívásokkal került szembe, amikre nem tudott ezidáig megfelelő választ adni, így történhetett meg, hogy Németország megelőzhette Franciaországot és a német mezőgazdaság lett Európa legerősebb agráriuma. Tíz év óta minden nap 47 francia gazdaság szűnik meg, a jövedelmek pedig olyannyira alacsonyak a mezőgazdaságban, hogy 56 ezer család aktív szolidaritási jövedelmekiegészítésre (RSA) szorul. Ezért mindent el kell követni annak érdekében, hogy megőrizhető legyen a francia mezőgazdaság sokszínűsége, javítható legyen a versenyképessége, ugyanakkor teljesíthetők legyenek a környezetvédelmi és társadalmi elvárások is. Ez utóbbi elengedhetetlen ahhoz is, hogy erősödjön a vidéki és városi népesség közötti kapcsolat, valamint javuljon a vidék népességmegtartó ereje. A miniszter olvasatában arra van szükség, hogy egy új „társadalmi szerződés” köttessen a mezőgazdaság és a társadalom között, az egyéni keretekről a közösségi keretekre kell helyezni a hangsúlyt annak érdekében, hogy a gazdálkodók közös beruházásokon keresztül tudják biztonságosabbá tenni tevékenységüket. Fontos továbbá, hogy a korábbiaknál jobban hasznosuljanak a különböző anyagi források, javuljon a szakma és a területi önkormányzatok által tervezett programok összehangolása.

Stéphane Le Foll szerint a birtokpolitika, ezen belül is a termőföldek fogyása<sup>5</sup> kiemelt kérdés, hiszen tízévente egy francia megye területének megfelelő termőfölddel kevesebb szolgálja a mezőgazdasági termelést, ezért az ágazat érdekében minden tőle telhetőt meg akar tenni a termőföld-pazarlás visszaszorításáért.

A KAP a miniszter szerint teljesítette azokat a célokat, amiért ötven évvel ezelőtt létrehozták, ugyanakkor a mai napig meghatározó eleme az európai építkezésnek, és ennek a jövőben is így kell maradnia – meggyőződése, hogy KAP nélkül nincs többé európai projekt. Meggyőződése, hogy a KAP, mint politika elengedhetetlen ahhoz, hogy összhangba lehessen hozni a polgárok, a fogyasztók és a gazdálkodók jogos elvárásait. Napjaink új mezőgazdasági modelljének lehetővé kell tennie – és ez képezi a jelenlegi vita tárgyát is -, hogy egymás mellett létezzenek különböző termelési és szervezeti formák, miközben a KAP költségvetése elválaszthatatlan az unió költségvetésétől. Le Foll álláspontja szerint ma két nagy uniós politika van, a mezőgazdasági és a kohéziós, a kettőt együtt kell védeni, a köztük lévő kapcsolat egyértelmű, különösen a vidékfejlesztés területén. A folyamatban lévő reformot a miniszter a legközelebről kíséri figyelemmel, mindent megtesz azért, hogy a francia mezőgazdaság ezzel párhuzamosan végbemenő átalakulása a gazdálkodókkal, és ne azok ellenében menjen végbe.

---

<sup>5</sup> A pályakezdés legnagyobb gátját a fiatal gazdálkodók országos szövetsége (JA) egyértelműen a termőföldek urbanizációs célú használatában látja annak ellenére, hogy ez mértékében alatta marad a tovább nem művelt, ugarrá váló, idővel a természetes vegetáció által visszahódított területek nagyságának – ám míg ez utóbbi folyamat bármikor visszafordítható, a beépítéssel a legtöbb esetben végleg elveszik a termőföld. A szakszervezet idei orientációs jelentésének adatai szerint 2006-2010. között 339 ezer hektárt építettek be és további 570 ezer hektáron hagytak föl a műveléssel valami ok miatt. Ezzel szemben 156 ezer hektár korábban beépített vagy nem mezőgazdasági célra hasznosított területen vált újra lehetővé a művelés, az erdők és ugarok rovására pedig 427 ezer hektárral nőtt a művelt terület – az egyenleg azonban így is éves szinten 82 ezer hektárnyi veszteség, ami több száz fiataltól veszi el a gazdálkodás lehetőségét minden évben. Sajnálatos módon a környezetvédelmi kompenzációs célú erdőtelepítések is a gazdák ellen hatnak, mivel az egy hektárnyi beépített korábbi erdőterületet ellensúlyozandó 2-5 hektárnyi új erdőt legtöbbször a legkönnyebben betelepíthető szántókon létesítik.

## 2. Delphine Batho környezetvédelmi miniszter portréja

Mivel az első Ayrault-kormány környezetvédelmi minisztere, [Nicole Bricq](#) a nemzetgyűlési választásokat követő kormányátalakítás során [külkereskedelmi miniszteri kinevezést](#) kapott, a posztra [Delphine Batho](#) korábbi igazságügy-miniszteri államtitkárt jelölte a kormányfő. A miniszteri kabinet igazgatója Pierre Cunéo, speciális tanácsadója Jean-Paul Albertini, kabinetigazgató-helyettese Paquita Morellet-Steiner lett.



12. kép Delphine Batho miniszter (Wikipedia)

[Delphine Batho](#) a környezetvédelmi, fenntartható fejlődési, energetikai tárca vezetőjeként a köztársasági elnök korábbi nyilvános kötelezettségvállalásaival összhangban a kormány szocio-ökológiai jellegű programjának tárcáját érintő kérdéseire felel. Ennek egyik első lépéseként a bányászati törvénykönyv ([Code minier](#)) reformja lesz, ami a korábnál lényegesen nagyobb társadalmi beleszólást tesz majd – valószínűleg – lehetővé a bányászati engedélyek kiadásába, ezen belül is kifejezetten a szénhidrogének esetében. *(Ez, ismervé az előzményeket és a francia társadalmi, politikai környezetet azt jelenti, hogy gyakorlatilag lehetetlen lesz a palagáz kitermelése, az elutasító határozatok*

*indoklásában azonban a hatóság hivatkozhat a lakossági ellenállásra – hivatalosan viszont az átláthatóságra törekszik a kormány az engedélyek kiadásánál.)*

### Nicole Bricq távozása

Ebből a szempontból kimondottan érdekesnek tűnik a Le Monde június 26-án délután utcára került (de hivatalosan június 27-i) száma, ami azt írja, hogy Nicole Bricq-nek (akit képességei és elhivatottsága messzemenően alkalmassá tettek a környezetvédelmi miniszteri posztra) azért kellett öt hét után külkereskedelmi miniszterré lennie, mert a kőolajtársaságok számára elfogadhatatlan volt, ahogy módosítani akarta a kitermelés föltétel-rendszerét. A Le Monde 2. oldalán megjelent cikk egyenesen ezzel a nagy karakterekkel szedett címmel jelent meg: „Nicole Bricq: Shell l’a tuée” (*Nicole Bricq: a Shell meggyilkolta*). Az írás szerint Nicole Bricq személyében májusban olyan vezető került a tárca élére, aki elejét tudja venni a palagáz kitermelésére irányuló törekvéseknek, a nukleáris energiával kapcsolatosan pedig úgy tud tárgyalni a zöldekkel, hogy közben biztosítani lehet a gazdaság érdekében a nukleáris szektor szükséges támogatottságát a szocialisták között is. A lap szerint sem Ayrault, sem Hollande nem számolt azzal, hogy a miniszter asszony olyan mértékben elszánt volt a [Code minier](#) alapos reformjára – elsősorban a környezetvédelmi elvárások és a bányajáradék-fizetése estében -, ami már a nagy kőolajtársaságok érdekeit veszélyeztette. A jelenlegi Code minier ugyanis sokak szerint túlságosan is kedvez a cégeknek, aki fölfedez egy lelőhelyet, gyakorlatilag biztos lehet abban, hogy ő is fogja kitermelni – Nicole Bricq szerint e tekintetben versenyeztetni kellene a cégeket. A menesztéséhez viszont a lap értesülései szerint közvetlenül az vezetett, hogy megakadályozta a Shell kutatófúrásainak megkezdését Francia-Guyana partjainál, pontosabban csak úgy tudta a cég ezeket megkezdeni, hogy néhány millió eurós többletköltséggel járó plusz kötelezettségeket vállalt, mint például:

- tudományos és technikai alap létrehozása (1 millió euró),
- technikai és ökonómiai hatástanulmány készítése a fúrásakor keletkező hordalék tengerbe jutásának hosszú távú következményeinek csökkentésére,

- sikeres kutatófűrés esetén a helyi gazdaságot segítő alap létrehozása (2 milli euró),
- egyéb, elsősorban környezetvédelmi vállalatok.

### **Delphine Batho életrajza**

A miniszter asszony rövid életrajza a [tárca honlapján elérhető](#), a Wikipédia francia oldalán található információk szerint pedig a következőképpen foglalható össze.

Delphine Batho 1973. március 23-án született Párizsban, későbbi politikusi pályaválasztásában meghatározó elem volt, hogy már diákként is szakszervezeti vezetőként tevékenykedett, majd bekapcsolódott az [SOS Racisme](#) szervezet működésébe. A Szocialista Pártba belépve a biztonsági kérdések egyik szakértője lett, [nemzetgyűlési képviselőként](#) pedig 2007-ben [Ségolène Royal](#)-t követte [Deux-Sèvres megye második választókerületében](#). [François Hollande](#) szóvivője volt az idei elnökválasztási kampányban, ezt követően kapott miniszteri rangú államtitkári kinevezést az első Ayrault-kormányban, majd lett miniszter a másodikban, miután sikerrel szerepelt választókerületében, ahol már az első fordulóban mandátumhoz jutott.

### **Kezdeti pályája**

A [John Batho](#) és [Claude Batho](#) fotóművészek gyermekeként született Delphine Batho már felsőtagozatos diákként részt vett humanitárius programokban, az 1986-os gimnazista tüntetések során pedig olyan művészek politikai befolyása alá került, mint [Daniel Balavoine](#), [Coluche](#) és [Pierre Desproges](#). Gimnáziumi tanulmányait a neves párizsi [Henri-IV gimnáziumban](#) folytatta irodalom szakirányon, és már 1988-ban belépett az [SOS Racisme](#) és a [Fédération indépendante et démocratique lycéenne](#) (*független és demokratikus gimnazista szövetség*) szervezetekbe, ez utóbbinak 1990-ben elnöke lett. Aktív résztvevője volt az 1990-es – két hónapig tartó – diáktüntetéseknek, amik azzal végződtek, hogy az akkori közoktatási miniszter, [Lionel Jospin](#) 4,5 milliárd frankot biztosított a gimnáziumok felújítására, valamint érdemi jogokat kaptak a diákok (többek között létrejöttek [gimnazisták életkörülményeivel foglalkozó tanácsok](#), biztosított lett a [gyülekezési jog](#) és a plakátolás).

Az érettségit 1992-ben tette le, majd történelem szakra iratkozott be a Jussieu-re, ám egyetemi tanulmányait hamarosan abbahagyta. 2002. szeptemberében alelnöke lett az SOS Racismenak az új elnök, [Fodé Sylla](#) mellett, aki a (már) Magyarországon is ismert [Harlem Désir](#)-t váltotta.

### **Tagság a Szocialista Pártban**

A [Parti socialiste](#) tagja 1994-ben lett, azon belül pedig a [Julien Dray](#) nével fémjelzett [Gauche socialiste](#) (*szocialista baloldal*) irányzatba kapcsolódott be, aki mellett elkezdett a biztonsági kérdésekkel foglalkozni. 2000-ben a párt [grenoble-i kongresszusán](#) beválasztották az országos vezetőségbe. A Gauche socialiste 2003-ban történt föloszlása után Julien Dray közelében maradt és a továbbiakban au [Île-de-France régió közgyűlésében](#) dolgozott, mint biztonsági kérdésekkel foglalkozó alkalmazott. François Hollande közelébe a párt [Dijonban tartott kongresszusán](#) került 2003-ban, egy évvel később országos titkár lett, hozzá tartoztak a biztonsági kérdések, amiben a „prevenció-szankció” elvet vallotta. 2006-ban beiratkozott az [Institut national des hautes études de sécurité](#)<sup>6</sup>-re. Miután [Ségolène Royal](#) a 2007-es

<sup>6</sup> Jogutódja a 2009-ben létrehozott **Institut national des hautes études de la sécurité et de la justice** (INHESJ) <http://www.inhesj.fr/> nemzeti biztonsági és igazságügyi főiskola

[elnökválasztás](#) jelöltjeként a biztonságot is a prioritásai közé emelte, Delphine Batho közeli munkatársává és tanácsadójává vált.

### **Deux-Sèvres megye parlamenti képviselője**

Miután [a 2007-es parlamenti választásokon](#) Ségolène Royal, elkerülendő a mandátum-halmozást, nem indult [Deux-Sèvres megye második választókerületében](#), Delphine Batho lett a PS jelöltje - a jelöltségért folyó belső versengésben 54,75%-ot ért el pártbéli vetélytársával, és Ségolène Royal korábbi képviselő-helyettesével<sup>7</sup>, [Éric Gautier](#)-vel szemben. A választáson magán a második fordulóban Jean-Pierre Griffault-t ([UMP](#)) utasította maga mögé, helyettese [Jean-Luc Drapeau](#) lett, Batho-t pedig a Nemzetgyűlés szocialista frakciójának alelnökévé is megválasztották. Az [idei parlamenti választásokon](#) újra ebben a választókerületben indult (noha annak határait [a 2010-es választókerületi átalakítások](#) – amiket a demográfiai folyamatok tettek szükségessé - módosították) és már az első fordulóban mandátumhoz jutott.

### **Miniszteri kinevezése**

Delphine Batho a [2011-es szocialista jelöltválasztás](#) alatt [Ségolène Royal](#) programfelelőse volt, majd [François Hollande](#) győzelme után annak egyik szóvivője let taz elnökválasztási kampányban – a másik három szóvivő: [Najat Vallaud-Belkacem](#), [Bruno Le Roux](#) és [Bernard Cazeneuve](#). 2012. május 16-án az első Ayrault-kormányban miniszteri rangú államtitkári kinevezést kap az igazságügyi miniszter, [Christiane Taubira](#) alárendeltjeként. A Wikipédia szerint mivel pontos feladatköre nem volt (*ő volt az egyetlen,akinek neve mellett nem szerepelt más, csak a beosztása, szakterületi felelősségi kör nélkül*), a tárcavezetővel pedig „meglehetősen nehéz” volt a kapcsolata, a parlamenti választások utáni kormányátalakítás során megkapta a környezetvédelmi tárcát, ahonnan a fentebb említett okok miatt Nicole Bricq távozott.

---

<sup>7</sup> A francia választási rendszerben az egyéni képviselők megválasztásakor rögtön egy „helyettes képviselőt” (suppléant) is választanak, aki automatikusan a képviselő helyébe lép, ha annak valami oknál fogva le kell mondania mandátumáról, így nincsenek időközi választások (a listás képviselői helyek pedig nem léteznek, kizárólag egyéni körzetekből érkezőkkel töltik föl a Nemzetgyűlés 577 helyét).



### 3. Cécile Duflot területi esélyegyenlőségért és lakásügyért felelős miniszter portréja



13. kép Cécile Duflot miniszter (Wikipedia)

A Wikipédia francia honlapján találgató életrajz szerint **Cécile Duflot**, francia politikus, az [Ayrault-kormány területi esélyegyenlőségért és a lakásügyért felelős minisztere](#) 1975. április elsején született [Villeneuve-Saint-Georges](#)-ban ([Val-de-Marne](#) megye). Az [Europe Écologie Les Verts](#) (EELV) párt országos titkára 2010. novembere óta, azt megelőzően az országos zöld párt, a [Les Verts](#) vezetője volt 2006-2010. között. 2012. május 7-én jelentette be, hogy a [2012-es parlamenti választások után](#) lemond az EELV vezetéséről.

**Családi hátterét tekintve** szakszervezeti tag szülők (mozdonyvezető édesapa, fizika-kémia szakos tanár édesanya) legidősebb lánya. **Tanulmányait tekintve** [B-típusú érettségijét](#) 1992-ben tette le, [DEA](#)-diplomáját földrajz szakon az [Université Paris VII - Jussieu](#)-n kapta meg 1997-ben. „Mozgalmi tevékenységét” a [Jeunesse ouvrière chrétienne](#)-ben (*fiatal keresztény munkások*, JOC) és a [Ligue pour la protection des oiseaux](#) (madárvédelmi liga) kezdte, tanulmányai mellett közíró volt a [Santé-börtönben](#) a [Groupement étudiant national d'enseignement aux personnes incarcérées](#) (Genepi, a rabok oktatására létrejött diákszervezet) tagjaként, valamint alkalmi munkákat is vállalat (baby-sitting, önkéntes gyógyszereszt-alany, telefonközpontos, [telemarketing](#)).

1998-ban sikerrel pályázott a [Protection judiciaire de la jeunesse](#) (fiatalkorúak jogsegély-szolgálat) igazgatói posztjára, egyidejűleg fölvételt nyert az [ESSEC](#)-re, azaz az egyik legnevesebb közgazdász-karra, ahol 2000-ben kapta meg [városépítési](#) diplomáját. Ezzel [Créteil](#)-ben vállalt munkát, ahol egy, a szociális lakásokra szakosodott ingatlanbefektető csoport alkalmazza először teljes munkaidőben, majd 2003-tól részmunkaidőben, ekkortól tagja ugyanis a Zöldek országos vezetésének.

**Politikai karrierje** érdemben 2001-ben kezdődött a Zöldeknél ([Verts](#)) a pártba való belépésével, ugyanabban az évben indult [Villeneuve-Saint-Georges](#)-ban az önkormányzati választásokon, ám a képviselő testületnek csak 2004-ben lett (ellenzéki) tagja. A pártban viszont már 2003-ban beválasztották a végrehajtó bizottságban, ilyen minőségben már ő irányította a párt országos központjának helyt adó ingatlan megvásárlását. 2005. januárjában a párt szóvivője lett, ugyanebben az évben [Víz Világnapja](#) alkalmával megfürdött a Szajnában a VB három másik tagjával, tiltakozásul a francia folyók szennyezése ellen – és választ adva [Jacques Chirac](#) abbéli, még Párizs polgármestereként tett ígéretére, miszerint mindent megtesz annak érdekében, hogy a Szajna vízminősége annyit javuljon, hogy újra lehessen benne fürdeni. Megmérettette magát a [2007-es köztársasági elnök-választást](#) megelőző, párton belüli jelöltállítás során is, ahol a szavazatok 23,29 %-át szerezte meg [Dominique Voynet](#) (35,45 %) és [Yves Cochet](#) (28,33 %) mögött.

A Zöldek országos titkárává (*secrétaire national*) 2006. november 16-án választották meg, ezzel ő lett a párt legfiatalabb ilyen pozíciót elnyert titkára. [A 2007-es parlamenti választások során](#) a Zöldek jelöltje *elle est la candidate des Verts dans la* [Val-de-Marne megye 3. választókerületében](#), és a szavazatok 3,55 %-át kapja meg. Indul a [2008. márciusi helyhatósági választásokon](#), ahol második lesz [Villeneuve-Saint-Georges](#)-ban, mint a PS, az MRC, a PRG és a Zöldek közös listáján a szocialista Laurent Dutheil mögött. A lista a

második legtöbb szavazatot kapta (24,36 %) és egyesült a kommunista Sylvie Altman-éval ([PCF](#), 28,79 %). Ennek köszönhetően a második körben az UMP és a FN listájával szemben 49,53 %-ot szereztek, Cécile Duflot pedig a polgármester harmadik helyettese lett, mint a városfejlesztéssel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kérdések felelőse.

2008. decemberében a Zöldek élén újraválasztották a szavazatok 70,99%-kal, ezzel ő a párt történetében [Jean-Luc Bennahmias](#) után a második olyan országos titkár, akinek ez sikerült. Az ő nevéhez köthetik annak az ökológiai mozgalomnak a megalakítása, ami a [2009-es EP-választásokon](#) mint [Europe Écologie](#) indult – Duflot maga nem volt jelölt, mivel nem kívánt pozíciót halmozni. Az EE jó kezdeményezésnek bizonyult, a szavazatok 16,28%-ával 14 képviselőt küldhetett az EP-be. A 2010-es [regionális választásokon](#) önálló listával indultak, Cécile Duflot pedig Ile-de-France régió listáját vezette, ezen keresztül kívánta védeni a regionális környezetvédelmi programját. A PS nyári egyetemén 2009-ben a környezetvédelmi adót vette védelmébe, ezt követően Nicolas Sarkozy is fogadta az Elysée-palotában, találkozásuk témája a [klíma-energia hozzájárulás](#) volt. A széndioxid-adó bevezetése föltételrendszerének nyilvánosságra hozatala után Duflot úgy nyilatkozott, hogy ez ebben a formában „társadalmilag igazságtalan, ökológiailag hatástalan”.

A regionális választásokat megelőző kampányban Duflot a régióban megvalósítandó ökológiai átmenetre fókuszált, többek között szorgalmazta a „zöld munkahelyek” létrehozásának támogatását (170 ezer munkahely az építőiparban, a megújuló energiaforrásokban, az agglomeráció közeli mezőgazdaságban), egységes (azaz zóna-semleges) agglomerációs tömegközlekedési bérlet ([Pass Navigo à zone et tarif unique](#)) bevezetése, 60 expressz buszjárat indítása, 3000, a köznyugalom fölött örökös mediátor föllállítása. A választások első fordulójában 16,58%-ot kapott az általa vezetett lista, ami lényegesen jobb eredmény volt, mint az [Europe Écologie](#) által állított listák országos átlaga (12,18 %). A két forduló közötti tárgyalások nyomán listája egyesült a [Szocialista Párt \(PS\)](#), listájával úgy, hogy [Val-de-Marne](#) megyében ő kapta az első helyet [Jean-Paul Huchon](#) jelenlegi regionális közgyűlési elnök listájában. A második körben megválasztották, a közgyűlésben pedig a zöldek a korábbi 24 helyett 50 helyet szereztek, ezzel a harmadik legnagyobb frakciót hozták létre. Megválasztásakor, összhangban a párt belső szabályaival, lemondott [Villeneuve-Saint-Georges](#) alpolgármesteri tisztségéről.

Az [Europe Écologie Les Verts](#) élén jelentős változásokat vitt végbe a pártban, ezért 2010. végén az amerikai [Foreign Policy](#) lap 32. helyre sorolta az év száz legjelentősebb globális gondolkodója (*global thinkers*) között olyanok társaságában, mint [Marina Silva](#), [Monica Frassoni](#), [Renate Künast](#), [Joseph Stiglitz](#), [David Cameron](#) vagy [Thomas Friedman](#). 2011-ben a szavazatok 92,7%-ával választotta újra az EELV kongresszusa pártelnöknek.

A [2012-es parlamenti választások alkalmával](#) Párizs [hatodik választókerületében](#) indul, ami bizonyos feszültségeket is okozott a PS párizsi főpolgármestere és az EELV között, mivel ezzel a döntéssel háttérbe szorította a jelenlegi PS-képviselőt, [Danièle Hoffman-Rispal](#)-t, aki kénytelen elfogadni – Duflot megválasztása esetén – annak [helyettesi](#) posztját.

### **Magánélete**

Cécile Duflot első házasságából egy fiú és két leány édesanyja, míg a hivatásos fényképész Xavier Cantat-val (az énekes [Bertrand Cantat](#) bátyja) való kapcsolatából egy leány született.

Honlapja: <http://cecileduflot2012.fr/>

#### 4. A 2011. szeptemberi zöldség-gyümölcs ágazati mentőcsomag

2011. szeptember 7-én került sor a zöldség-gyümölcs ágazati [akcióterv](#) bejelentésére és program bemutatásra, ami öt fő fejezetet foglalt magába:

1. konjunkturális intézkedések,
2. szerkezetátalakítás,
3. európai szintű kríziskezelés,
4. kereskedelmi kapcsolatok,
5. az ágazat irányítása.

##### 1. Konjunkturális intézkedések

A 2011. tavaszi németországi hisztéria, a nyári időjárási szélsőségek elsősorban három kultúrát hoztak különösen súlyos helyzetbe, ez az uborka, a paradicsom és az őszibarack-nektarin, ez utóbbi esetében a piaci folyamatok már évek óta igen kedvezőtlenül alakulnak. A tárca már korábban is igyekezett a helyzetet valamilyen módon javítani, ezt szolgálta többek között az, hogy kivételes eljárásban két hét végén (július 1-3. és július 8-10.) engedélyezték a zöldség-gyümölcs bolti elárúsítóhelyeken kívüli értékesítését (*összhangban az ágazati szakmaközi szervezet, az [Interfel](#) kérésével*), a paradicsom és uborka esetében pedig május 26-június 30. között lehetőség volt az áru piacról történő kivonására.

A piaci helyzet érdemi javítása érdekében a megyei prefektusok irányítása mellett megyei bizottságokat hoztak létre a szakigazgatás, a bankok, a mezőgazdasági társadalombiztosítási alap, a reprezentatív szakmai szervezetek, az agrárkamara képviselőinek, valamint a Francia nemzeti bank megyei igazgatójának részvételével. A bizottság tesz javaslatot az adott megye termelőinek helyzetét javító akciótervre és a támogatások fölhasználására, és havonta jelentést küld a szaktárčanak. Ami a konkrét anyagi eszközöket illeti, **15 millió** eurót fordítanak *de minimis* támogatás formájában ( pl. kamat-átvállalás, kamattámogatás, konszolidációs hitelek, járulékfizetési kötelezettség átvállalása, stb) a konjunkturális intézkedések finanszírozására.

##### 2. Szerkezetátalakítás

14. kép A közvetlen termelői értékesítés egyik formája: szezonális termékekből összeállított zöldség-gyümölcs "egységcsomag" értékesítése vasútállomásokon



A szerkezetátalakítási intézkedések körébe több lehetőség tartozik, így **4 millió** eurót fordíthatnak a különösen nehéz helyzetbe jutott vállalkozások szakavatott válságkezelő általi átmeneti irányítására (AGRIDIFF), illetve tevékenység-váltásra (ARP), a termelési eszközök modernizációjára és az alkalmazottak szakképzésére pedig **2 millió** eurós keretet biztosítanak.

A nehéz helyzetbe jutott vállalkozásoknak adható támogatást azok a gazdálkodók vehetik igénybe, ahol a gazdaság (vállalkozás) a szakértők által egyébként életképesnek minősítetik, ám eladósodottságuk meghaladja a 75%-ot, eredményességük pedig az elmúlt három utolsó évben legalább 20%-kal csökkent. Számukra egy-egy főállású, teljes munkaidőben foglalkoztatott családi munkaező után legfeljebb 10 ezer euró támogatás adható a központi költségvetésből, de a különböző területi önkormányzatok is adhatnak

legfőbb ugyanakkora támogatást. Azok a gazdák, akik jelenlegi tevékenységük fölhagyására kényszerülnek, mivel a gazdaság nem állítható talpra és egyéb, nem mezőgazdasági jellegű foglalkozásba kezdenek, 3100 eurót kapnak, amit további 1550 euróval lehet növelni, ha lakóhelyet is kell változtatniuk.

Az infrastrukturális fejlesztések három formában valósulhatnak meg: immateriális beruházások, materiális beruházások és méretnövelő beruházások, az ez utóbbiakra fordított támogatás szintén *de minimis* vállalkozási támogatásnak minősül.

### 15. kép Minőségi árujelzővel ellátott szamóca



Szintén a strukturális átalakítást segíti a **2 millió** euró összes támogatási kerettel bíró ültetvény-megújítási és hajtatóház-modernizációs program (1-1 milliós megoszlásban), ami a vállalkozások versenyképességét hivatott javítani. A hajtatóházak esetében a program elsősorban a minél hatékonyabb energiagazdálkodásra, vízhasználatra és növényvédőszer-fölhasználatra ösztönöz, míg az ültetvények esetében a termelékenység növelése és a fogyasztói igényeknek való minél jobb megfelelés a cél. A versenyképesség növelése érdekében a program az alkalmazottak szakképzésére, továbbképzésére is biztosít **2 millió** eurót, ami a 2011. novemberében indítandó, egy éves program során a tervek szerint 600 fő továbbképzését teszi lehetővé. Hat régió prioritást élvez, ezek: Bretagne, Pays de Loire, Languedoc-Roussillon, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Rhône-Alpes és Midi-Pyrénées.

### 3. Európai szintű kríziskezelés – ez francia költségvetési forrásokat nem igényel

#### 3.1. A kiújuló krízisek kezelésének eszközei, különösen:

- A piacról történő árualap-kivonás, elrendelésére uniós szinten, egy meghatározott időintervallumra kerülhet sor, alkalmazása kiterjed a független termelőkre is azért, hogy az intézkedés hatékonysága nagyobb legyen – a kártérítés mértékét többek között a piaci realitásokhoz kell igazítani,
- Súlyos piaci krízishelyzet estében azonnali uniós kommunikációs és promóciós kampány indítása a fogyasztó megnyugtatása, zöldség- és gyümölcsfogyasztási hajlandóságának növelése, valamint a válságban lévő európai termékek kereskedelmének elősegítése érdekében,
- A termelők krízis idején történő támogatása jövedelembiztosítási eszközök bevezetésével, mint például a kölcsönös segítségnyújtási alapok, a termelői jövedelmeket stabilizáló más intézkedések, vagy minden más olyan lehetőség, ami az állat-és növény-egészségügyi vészhelyzetek vagy klimatikus szélsőségek esetében alkalmazható.

3.2. A zöldség- és gyümölcs piac átláthatóságának növelése olyan **naprakész, reaktív informatikai eszközrendszerrel**, ami egyrészt képes az európai termelési kapacitások és a piaci folyamatok követésére, másrészt tevékenysége kiterjed a fogyasztás alakulására is. Ezt egy európai megfigyelő központon keresztül kell működtetni.



**3.3. A termelés jelenleginél jobb szervezettségének ösztönzése** a termelők tárgyalási pozícióinak erősítésével, aminek egyik eszköze a az európai versenyjog alkalmazása (*adaptation du droit européen de la concurrence*)

**3.4. A „beérkeztetési ár” kialakítási mechanizmusának hatékonyabb működése**, ami hozzájárul a harmadik országokból érkező áruforgalom átláthatóságának javításához és a kereskedelmi megállapodások ellenőrzéséhez.

#### 4. Kereskedelmi kapcsolatok



16. kép Sárgadinnye-ültetvény Gers megyében

Ezen a területen elsősorban a 2010. július 27-én elfogadott [mezőgazdasági modernizációs törvény](#) intézkedéseinek végrehajtását kívánják ellenőrizni, különös tekintettel az értékesítési ár meghatározására és az ennek jogszerűségét igazoló okmányok (pl. megrendelés, fölvásárlási jegy) meglétének ellenőrzésére. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek a dokumentumok az esetek nagy

részében hiányoznak, a változás érdekében a tárca nagyon komoly szigorításokat helyezett kilátásba a szankcionálásban. Külön kampányt kívánnak indítani annak érdekében, hogy a Franciaországba szállítani kívánó külföldi cégek tisztában legyenek a franciaországi előírásokkal és azokat – francia partnereikkel együtt – maradéktalanul alkalmazzák is. Az intézkedések külön költségvetési forrást nem igényelnek, sőt a büntetési tételek bejelentett növelése és az ellenőrzések szigorítása még komoly bevételeket is hozhat a költségvetésnek.

#### 5. Az ágazat irányítása

Ez a pont elsősorban a termelői szervezetek megerősítését célozza külön anyagi forrás hozzárendelése nélkül, elsősorban az egyes termékpályák szereplői között tapasztalható érdekellentétek föloldása és a megosztottság megszüntetése útján annak érdekében, hogy ezek a szervezetek valóban meghatározó szerephez jussanak. Az elmúlt két évben egyébként Franciaországban 19 ilyen, egy-egy adott termékpályát lefedő szervezetet ismertek el.



## 5. A Francois Hollande győzelmét és Stéphane Le Foll kinevezését követő sajtónyilatkozatok

Noha a francia mezőgazdasághoz kötődő választópolgárok inkább a jobboldali jelöltet, Nicolas Sarkozyt támogatták, a választások győztese Francois Hollande lett a szocialista párt (PS) színeiben. Mivel ennek fényében igen valószínűnek látszott és ez júniusban be is igazolódott -, hogy a nemzetgyűlési választásokon is a baloldal győz, mindenképpen változásokra lehetett számítani a nemzeti mezőgazdasági politikában és részben a KAP-pal kapcsolatos eddigi francia pozíciókban is. A köztársasági elnök-választás eredményeit kommentáló érdekképviseleti sajtóközleményeket is mindenképpen ennek figyelembe vételével kell olvasni. A választásokat követően szinte azonnal megjelent az agrárkamara és a Coordination rurale közleménye - az utóbbi meglepő, mivel az „erősen jobboldali” szakszervezet gratulált az elnöknek, a majdnem szélsőbalosnak tartott [Confédération paysanne](#) viszont csak május 24-én adott ki közleményt, ahogy a jobbközép beállítottságú [FNSEA](#) és [Jeunes Agriculteurs](#) is csak a mezőgazdasági miniszter kinevezése, azaz május 16-a után (de akkor azonnal). Az országnak csupán egyes részein jelen lévő [MODEF](#) (*Mouvement de défense des exploitants familiaux*) honlapján pedig sokáig szinte semmi nyoma nem volt annak, hogy az idén választások voltak az országban.



17. kép Hagyományos galambház Gers megyében

A [francia agrárkamara](#) az általa kiadott sajtóanyagban a 4200 kamarai választott tisztviselő nevében gratulált az új köztársasági elnöknek, egyben emlékeztette Hollande-ot arra, hogy a kamara feladata pontosan az, amit ő még elnökjelöltként megfogalmazott a tavaszi mezőgazdasági kiállításon, a SIA-n tett látogatása alkalmával, azaz az ország teljes területén támogatni a mezőgazdasági termelőket és vállalkozásokat abban, hogy a minél sokszínűbb, fenntartható és hatékony mezőgazdaság mindenütt megteremtő legyen.

A kamara aláhúzta, több folyamatban lévő, halasztást nem tűrő ügy is naprenden van, amiket kezelnie kell az új mezőgazdasági miniszternek és az alája tartozó tárcának, ezek közül az egyik legfontosabb az új KAP tárgyalása. Az első és legfontosabb ezen a területen a KAP büdzsájének megtartása azon a szinten, ami a feladatainak ellátásához szükséges, valamint szükség van egy olyan

ambiciózus KAP-ra, ami az ország minden részén lehetővé teszi a mezőgazdasági termelés továbbfolytatását.

A kamarai álláspont szerint Franciaországban arra van szükség, hogy a gazdálkodók közötti, sőt a gazdák és a polgárok közötti nemzeti kohézió biztosítható legyen, ami „megérdemel” egy olyan hatékony mezőgazdasági stratégiát, amivel megőrizhető a francia mezőgazdaság versenyképessége, mezőgazdaság sokszínűsége valamint ez utóbbiból eredően az egyes ágazatok egymást kiegészítő jellege. Mindez ugyanis kiváló lehetőségeket jelent az országnak, és ezért az új mezőgazdasági kormánynak is arra kell törekednie, hogy az általa képviselt politika a komplementaritás szellemét kövesse. A kamarai közleményben Guy Vasseur, a kamara elnöke mindezt azzal egészítette ki, hogy a fentieket és a gazdák jövőjét szem előtt tartó, sikeres agrárpolitika megvalósításában a kamarai hálózat megkerülhetetlen együttműködő partnere a közhatalomnak.



#### 18. kép Szőlő Gers megyében, az armagnac-ot (is) adó vidéken

Az „erősen jobboldalinak” tartott [Coordination rurale](#) (CR) kisebbségi érdekképviselői szervezet [sajtóközleményében](#) azonnali változtatást sürgetett, üdvözölte François Hollande magválasztását, és abbéli reményét fejezte ki, hogy a választási kampányban elhangzott ígéreteket, különösen a kifejezetten rossz helyzetben lévő gazdákat segíteni hivatottakat maradéktalanul meg is valósítja. A CR meglepéssel fogadta François Hollande azon kijelentését miszerint nagyon nagy figyelmet fog a fiatalokra fordítani, mivel álláspontja szerint erre a mezőgazdaságban is nagyon nagy szükség van – ha ugyanis nem sikerül a generációváltás a mezőgazdaságban, mivel a fiatalok nem látják a perspektívát a gazdálkodói tevékenységben, annak az egész francia társadalom kárvallottja lesz. (Egyébként a fiatal gazdák pályakezdése mindegyik francia mezőgazdasági szakszervezetnél – de természetesen leginkább a Jeunes Agriculteurs-nél – prioritás.) Az új köztársasági elnök ígéretére, miszerint minden polgár elnöke kíván lenni, a CR oda fog figyelni, ami olvasatukban azt jelenti, hogy elvárják a köztársasági elnöktől és a politikai elitől, hogy ne tegyenek különbséget a mezőgazdasági szakszervezetek között, mindegyik ugyanolyan elbánásban részesüljön. A kérdés igen kényes, mivel az egyes szakszervezetek súlya nem ugyanaz, és bizonyos mértékig politikai színezetük is befolyásolja azt, hogy az aktuális politikai irányvonal milyen kapcsolatot alakít ki velük. Bruno Le Maire mandátumának második felében többször is hangoztatta, hogy ha lehetősége nyílik rá, kivétel nélkül mindegyik szakszervezet meghívását elfogadja, kérdés, hogy a baloldali köztársasági elnök és kormányzat (ha a baloldal megnyeri a nemzetgyűlési választásokat is), miként fog az egyes érdekképviselőkhöz viszonyulni és fordítva, milyen kapcsolatra törekednek az egyes szakszervezetek a kormánnyal?

A CR szerint az elkövetkező öt év arra fog szolgálni, hogy „együtt helyrehozzuk a dolgokat” („*Réparer, c'est ce que nous allons faire ensemble pendant 5 ans*”), aminek érdekében elsősorban azt várják a köztársasági elnöktől, hogy olyan, a mezőgazdaság iránt messzemenően elkötelezett és hozzáértő minisztert nevezzen ki, aki megérti a gazdák problémáit, kész kiállni egy valódi KAP-ért, ami a gazdálkodók és a fogyasztók szükségleteit hosszú távon és fenntartható módon biztosítani tudja.

Stéphane Le Foll miniszteri kinevezése után a CR [újabb közleményt adott ki](#), amiben új fogalmaztak, az új miniszter kinevezése nyomán újraéledhet a remény (*Un nouveau ministre de l'Agriculture pour faire renaître l'espoir...*), remélik, hogy a tárcavezető nagyon komoly szakmai tapasztalatainak köszönhetően Franciaország aktív részese lesz az új KAP kidolgozásának. A tárca nevének megváltoztatása kapcsán – mezőgazdasági és élelmiszer-gazdasági minisztérium – reményüket fejezték ki, hogy ez nem jelenti a gazdálkodók érdekeinek háttérbe szorulását, noha a termelők jelentik minden ágazat gazdagságának alapját. Remélik egyben, hogy az új miniszter szakít a „társírányítással” (cogestion – célozva ezzel a korábbi politikai kurzus és az FNSEA kölcsönös szimpátiájára), és a valóban demokratikus szakszervezeti pluralizmust részesíti előnyben. A CR azt várja a minisztertől, hogy érdemben könnyíteni fogja a termelők adminisztrációs terheit és lehetővé teszi, hogy elsősorban a termelésből, és ne a támogatásokból élhessenek. Várják a tárcavezető programjának mielőbbi közzétételét, egyben kérik, hogy a WTO-val szemben Franciaország

igen következetes álláspontot képviseljen, továbbá megoldást remélnek a válságban lévő ágazatokban is.

A kormányalakítás, és ezen belül Stéphane Le Foll EP-képviselő mezőgazdasági és élelmiszer-gazdasági miniszterre történő kinevezése kapcsán az [FNSEA](#) és a [JA](#) is sajtóközleményt adott ki.

Az **FNSEA** gratulált a miniszternek kinevezése alkalmából, hangsúlyozva, hogy az európai és a mezőgazdasági ügyeket nagyon jól ismerő személy lett rajta keresztül a kormány tagja. A mezőgazdasági tárca a szakszervezet szerint továbbra is a kormányzat egyik legfontosabb minisztériuma, ebben a formájában való megtartása pedig pozitív és stratégiai jelzés *(korábban voltak olyan pletykák, hogy az új kormányban a mezőgazdaságot csak államtitkári szint képviselné)*. Az FNSEA szerint fontos, hogy François Hollande beiktatási beszédében kétszer is említette a mezőgazdaságot, mivel ez is jelzi, hogy az ágazat kulcsfontosságú az ország szempontjából, de elengedhetetlen – tette hozzá a szakszervezet – hogy a francia mezőgazdaság továbbra is dinamikus és emberarcú legyen. A mezőgazdaság Franciaország és Európa számára egyaránt az egyik lehetséges megoldást jelenti a gazdasági növekedésre, nem pedig problémát. A mezőgazdaság lehet a legjobb választás a munkahelyteremtés, a környezetvédelem, a vidékfejlesztés a minőségi élelmezés, a innováció és a megújuló energiaforrások esetében, de utat tud mutatni Európában, mint szövetséget építő, egyesítő és védelmet biztosító modell. Noha a miniszteri program még nem ismert, Stéphane Le Foll számára az FNSEA szerint ott a követendő út, amin megvalósul a termelő és földolgozó ágazatok azon fogyasztókkal, polgárokkal kialakított szövetsége, akik maguk is hisznek a közös jövő hasznosságában.



**19. kép** Legelőre alapozott tejhasznú szarvasmarha-tartás: Montbéliarde fajta Franche-Comté régióban

A **Jeunes Agriculteurs** közleményében azt hangsúlyozta, hogy soha nem volt még ekkora szükség olyan eszközökre, amikkel ezt a gazdaság és a vidék szempontjából egyaránt kulcsfontosságú ágazatot lendületbe kell hozni. A szakszervezetet meglepéssel tölti el, hogy a mezőgazdaság és az élelmiszer-

gazdaság továbbra is egy nagy minisztériumban ölt testet, a miniszter pedig nagyon jól ismeri a mezőgazdasági és uniós ügyeket. Véleményük szerint „ezekben a válságos időkben” tovább kell tárgyalni a KAP-reformot és Franciaországnak minden befolyását latba kell vetnie annak érdekében, hogy a mezőgazdaságot továbbra is stratégiai ágazatként kezeljék.

A JA támogatásáról biztosította a minisztert az előtte álló feladatok elvégzéséhez, de jelezte, figyelemmel fogja kísérni a munkáját annak érdekében, hogy a termőföldek védelme, a fiatal gazdák pályakezdése és általában a franciák élelmezésének jövője biztosított legyen.

Megjegyezték, hogy az új köztársasági elnök május 6-i beszédében hitet tett amellest, hogy az ifjúságot érintő kérdéseket kiemelten kezeli majd, amit a JA csak üdvözölni tud és egyben leszögezték, erre az ígéretére mindannyiszor emlékeztetni is fogják Hollande-ot, amikor ezt szükségesnek ítélik.



A [Confédération paysanne](#) (CP) közleményét az után adta ki, hogy az új miniszter – saját kezdeményezésében - fogadta az egyes érdekképviselők képviselőit, és ennek a találkozó-sorozatnak a részeként a CP tagjaival is véleményt cserélt. A CP a találkozóra egy 10 pontos javaslat-csomaggal érkezett, ami a francia mezőgazdaság legégetőbb kérdéseit érintette. Ezek között szerepelt többek között:

- moratórium kihirdetése a 2010. július 27-én elfogadott mezőgazdasági modernizációs törvényben ([LMA](#)<sup>8</sup>) a termelői szervezetekkel és a kötelező fölvásárlási szerződéssel kapcsolatosan hozott intézkedésekre, és visszatérés egy valós állami szabályozáshoz (*retour à une véritable régulation publique*),
- a birtokpolitika reformja, különös tekintettel a generációváltás biztosítására a mezőgazdaságban.



20. kép Szabadtartású tenyészállatok Indre megyében

Philippe Collin, a CP szóvivője kifejtette a miniszternek, hogy szerintük az elkövetkezendő hónapokban Franciaországnak mindenképpen át kell állnia az élelmiszeripari vállalatok támogatásáról a termelők favorizálására, ezen belül pedig a fiatal gazdák pályakezdésére, és nem a jelenlegi birtokok méretének növelésére helyezve a hangsúlyt,

valamint a előnyben részesítve a helyi piacra termelést az exporttal szemben (*préférer le local à l'export*). Szerintük csak így lehet annak a mezőgazdaságnak új lendületet adni, ami „egy idejétmúlt rendszerben a szakításhoz érkezett” (*qui arrive à un point de rupture dans un système périmé*). Számos kérdésben konszenzus szükséges, ilyenek például:

- a szociális reform és a mezőgazdasági nyugdíjak értékállósága,
- a szerződéses rendszer fölülvizsgálata,
- a mezőgazdasági birtokszerkezet vizsgálata,
- a mezőgazdasági termelés relokalizációja,
- a KAP-támogatások újraelosztása a munkahelyek függvényében,
- az adminisztrációs terhek csökkentése.

A CP igyekszik kitölteni azt a mozgásteret, ami számára megadatott a francia érdekképviseleti szintéren, és figyelemmel fogja kísérni a közeljövőben benyújtandó javaslatokat – így remélhetően az általa szorgalmazott mezőgazdasági re-orientációs törvénnyel kapcsolatosat is – annak érdekében, hogy azok a gazdák és a fogyasztók érdekeinek irányába mutassanak.

---

<sup>8</sup> LOI n° 2010-874 du 27 juillet 2010 de modernisation de l'agriculture et de la pêche NOR: AGRS0928330L



## 6. Az agrárkamrai választások tétje, érdekességek egyes mezőgazdasági szakszervezetekről

Június 12-én Stéphane Le Foll személyes megbeszélésen fogadta a francia agrárkamara országos elnökét, Guy Vasseur-t. A találkozót a kamara szívélyes hangvételűnek minősítette, ahol a felek megegyeztek abban, hogy az elkövetkezendő hónapokban számos témában fognak közösen dolgozni. Ezek között első helyen szerepelt a kamarai választási rendszer reformja, ahol már a következő választások alkalmával lehetőséget kell kapniuk a kisebbségi szakszervezeteknek (*Confédération paysanne*, *Coordination rurale*, *MODEF*) is arra, hogy számarányuknak megfelelően képviseltethessék magukat a regionális kamarákban. A kamara vezetése ezzel kapcsolatban ragaszkodik ahhoz, hogy a megváltozott rendszerben is biztosítottak kell lennie annak, hogy a kamarák működéséhez szükséges érdemi többség meglegyen. (Az eddigi rendszerben megyei szinten a legtöbb szavazatot kapó szakszervezet – kevés kivételtől eltekintve az FNSEA és a vele szövetséges JA – automatikusan megkapta az érdekképviselőknek járó helyek felét, a másik felét pedig szavazatarányosan osztották ki, természetesen a győztesnek is juttatva.)

Az szakszervezeti palettán egyelőre – és mintegy ötven éve – az [FNSEA](#) és a vele szövetséges fiatal gazdálkodók szakszervezete ([Jeunes Agriculteurs](#), JA) a meghatározó, és ebből kifolyólag gyakorlatilag ők irányíthatják az egyes szakmai és szakmaközi szervezeteket, így az agrárkamrát is. Az erőviszonyok változását jelzi viszont, hogy a 2009-es tejszíci demonstráció után megerősödött a két kisebbségi szakszervezet, a szélsőbalosnak tartott, korábban José Bové jelenlegi EP-képviselő nevével fémjelzett [Confédération Paysanne](#) és a szélsőjobbosiaknak tartott [Coordination Rurale](#). A szakszervezeti palettán még ismert [Modéf](#), ami korábban szoros kötődést mutatott a francia kommunista párttal (PCF) viszont csak néhány délnyugati megyében (pl. Gers) bír érdemi támogatottsággal, országos szinten semmiképpen nem nevezhető reprezentatív szervezetnek. A két „föltörekvő” szakszervezet ugyan nem tudja megingatni – egyelőre – az FNSEA-JA többségét, de komoly esély van arra, hogy a jövő évi agrárkamrai választásokon az FNSEA-JA páros el fogja veszíteni abszolút többségét, és a két kisebb szakszervezet érdemi pozíciókhoz jut a kamarában és több más érdekegyeztető fórumban, különösen akkor, ha sikerül az új politikai vezetésre gyakorolt nyomással elérniük a jelenlegi kamarai választási rendszer átalakítását. A kamarai választások tétje ugyanis nem kicsi – az egyes érdekképviselők elfogadottságától, és így a kamarai választásokon elért eredményétől nem csak azok politikai súlya, de pénzügyi támogatása is függ az elkövetkezendő néhány évben. Az erőviszonyok változását jelzi az is, hogy Bruno Le Maire volt az első miniszter, aki a kisebb szakszervezetek országos kongresszusain is részt vett, nem csak az FNSEA és a JA rendezvényeit látogatta meg. A volt miniszter akkor ennek kapcsán úgy fogalmazott, hogy ez a fajta magatartása a teljes francia mezőgazdasággal és annak különböző szervezeteivel szembeni nyitottságát hivatott mutatni, de a kisebb szakszervezetek befolyásának növekedése ebben ki nem mondva is minden bizonnyal szerepet játszott. Az FNSEA is érzékeli a változást, és a közelmúltban úgy döntött, hogy lehetővé teszi a kisebb szakszervezetek jelenlétét azokban a testületekben is, ahol eddig egyedül képviselte a francia gazdatársadalmat. A szakszervezeti kérdés az, ahol az UMP, a PS és a MoDem ugyanazon állásponton van és egyformán támogatja a mezőgazdasági szakszervezeti mozgalom sokszínűségét, az egyes testületekben való több szakszervezet jelentette szakmai képviselést, miközben a finanszírozás kérdéséről nem ejtenek szót.

Az új mezőgazdasági miniszter, Stéphane Le Foll július elején [fogadta a legkisebb mezőgazdasági szakszervezet, a Modéf delegációját](#) is, amit a szervezet elnöke, Jean Mouzat vezetett (*a tárcavezető a többi szakszervezet képviselőivel már korábban találkozott*). Az

elsősorban a családi gazdaságok védelmére szerveződött, inkább az ország délnyugati területein ismert szakszervezet küldöttségével folytatott, az érdekképviselő által eredményesnek minősített, mintegy két órás munkaebéd során a következő fő kérdések kerültek szóba:

- a kisebbségi szakszervezetek arányos képviselőtének biztosítása a kamarai választások során, ahol a korábbi 15%-os minimum-küszöböt 10%-ra szállította le a tárca – a szakszervezet szerint jó irányba tett lépésről van szó, amit továbbiaknak kell követniük,
- a szőlő telepítési jogok megszüntetése, amit Stéphane Le Foll megőrzendőnek tart és ebbéli álláspontját a szakszervezet is osztja,
- a zöldség-gyümölcs szektor problémája, ahol a miniszter érdemi lépéseket ígért.

A Modef-et meglepéssel töltötte el, hogy Stéphane Le Foll kötelezte magát arra, hogy a jövőben a francia mezőgazdaságot érintő kérdésekben a négy „nagy” szakszervezet (FNSEA, JA, Confédération paysanne, Coordination rurale) mellett a Modef-fel is konzultál.

A választások kapcsán sokáig gyakorlatilag semmilyen reakciót nem mutató [MODEF](#)-ről annyit érdemes tudni, hogy 1959. április 17-i megalakulása ahhoz a mintegy negyven militáns közép- és dél-franciaországi gazdálkodóhoz köthető, akik az [FNSEA](#) akkori szőlészeti tagozatának gazdálkodói és részesművelői tagjai közül léptek ki. Az 1946-ban alapított FNSEA-t ma mindenki inkább jobbközép beállítottságúnak tartja, ám annak idején a tagok politikai szimpátiája sokkal sokszínűbb volt – az 1957-es kilépők között viszont főleg baloldaliakat (szocialistákat, kommunistákat, sőt anarcho-kommunistákat – mint pl. [Raymond Mineau](#)) lehetett találni, de voltak olyanok, akik csupán a társadalmi haladást szerették volna a többiekénél gyorsabb üteműnek látni. A 70-es és 80-as években a MODEF Franciaország középső és déli részein az FNSEA vetélytársaként jelent meg a kamarai választásokon, ám a kisgazdaságok tömeges megszűnésével a nyolcvanas évek végére a szakszervezet választói bázisa olyannyira meggyengült, hogy az ország egyes részein szinte képviselő nélkül maradt. Mára csak a kifejezetten kisgazdaságokkal jellemezhető egyes megyékben, de ezen belül is elsősorban a tengerentúli területeken van bázisa, a 2007-es választásokon pedig csupán a szavazatok 2,7%-át szerezte meg. A MODEF egyes kérdésekben azonos állásponton van a [Confédération paysanne](#)-nal, és 2001-ben csatlakozott a nemzetközi [Via Campesina](#) mozgalomhoz is (aminek tagja a Confédération paysanne is).

A [Coordination rurale-ről tudni érdemes](#), hogy talán a legfiatalabb mezőgazdasági szakszervezet, hiszen csak 1992-ben alakult meg – először mint egyfajta civil szervezet -, a gazdatársadalom egyfajta válaszlépéseként a [KAP](#) 1992-es reformjára. Szakszervezetté két évvel később alakult, jelmondata „árakat, nem támogatásokat!” – megalakulása óta következetesen síkra száll azért, hogy a gazdák kapják meg a munkájukért járó valós anyagi elismerést. A 2001-es agrárkamarai választásokon a CR 57 megyében indult, a szavazatok átlagosan 20%-át szerezte meg, és irányítása alá került két megyei kamara (Calvados, Lot-et-Garonne). Országos szinten anno a CR 12,48%-os eredményt ért el. Napjainkban 81 megyében van jelen, a 2007-es kamarai választások alkalmával 18,7%-os eredménnyel zárt, és megtartotta irányítása alatt a már említett két megyét. A tengerentúli területeket nem számítva a második, azokkal együtt a harmadik legnagyobb mezőgazdasági szakszervezet ma Franciaországban.

A CR álláspontja szerint szükség van az uniós mezőgazdasági termelés kiegyensúlyozására, csökkentve a termelést a túltermelést mutató ágazatokban és ezek rovására növelni azokat, ahol az unió hiányt mutat, így biztosítva az uniós tagországok valós élelmezés-biztonságát. A GMO-k esetében köztes álláspontot képvisel, mivel gyógyászati célokra megengedné a GMO-k termesztését, de ezzel együtt nagyon szigorú ellenőrzést tartana szükségesnek.

## 7. A 2012-2017-es köztársasági elnöki ciklus öt nagy mezőgazdasági kihívása

A [Le Figaro az év elején cikket közölt](#) a 2012-2017-es köztársasági elnöki ciklus előtt álló mezőgazdasági kihívásokról, amivel az új elnöknek pártállástól függetlenül szembe kell néznie annak kapcsán, hogy a február 25-én kezdődött párizsi nemzetközi mezőgazdasági kiállításon minden reménybeli köztársasági elnök-jelölt látogatást tett – a „pálmát Francois Hollande vitte el”, aki 12 órát töltött a vásárban – a látogatásából a legtöbb média viszont csak ezt tartotta fontosnak kiemelni.

Az első és legnagyobb kihívás mindenképpen az új **KAP**, ami 2014-ben lép életbe, a vele kapcsolatos egyeztetések a 27 EU-tagállam között jelenleg is folynak, Franciaország a KAP-ból mintegy 10 milliárd eurót remél évente. Noha a politikusok zöme úgy véli, hogy az új KAP költségvetéséről már megvan az egyezés (habár van, aki szerint ez csak akkor lesz biztos, ha a teljes EU-költségvetést jóváhagyják és ebben a mostani számokkal szerepel majd a közös agrárpolitika), az egyes támogatási formák közötti megoszláson még sok minden múlhat.

Az egyes politikai pártok közül a jelenleg kormányzó UMP a piacsabályozó eszközök körének szélesítését akarja elérni, olyanokat vezetne be, amikkel például a tejágazat helyzetét stabilizálnák, elősegítve a termelői közösségek szerveződését és ezen keresztül a gazdák ipari szereplőkkel szembeni tárgyalási pozíciójának és jövedelmi helyzetének javítását. A PS egy „ambiciózus európai büdzsét támogat ami a mezőgazdaság jövőjét annak sokszínűségével együtt biztosítaná”, míg a Front Nationale (FN) [elvetné a KAP-ot és kizárólag a francia mezőgazdaságot támogató „FAP”-ot \(francia agrárpolitika\) vezetne be, aminek elsődleges célja a támogatások kis- és nagygazdaságok közötti igazságosabb elosztása](#) lenne. A többi párt részéről a KAP fölmondása nem fogalmazódott meg, a még valamilyen szinten komolyabbnak számító MoDem és a Zöldek egyaránt a KAP-ban gondolkodnak.

A **nagy kereskedelmi láncokkal való kapcsolat** nem kevésbé fontos kérdés, mivel a mezőgazdasági termékek 80%-a rajtuk keresztül jut el a végfőlhasználókhoz – a helyzet árnyoldala, hogy a gazdák véleménye szerint a hozzáadott-érték zöme ezen láncoknál marad, míg a gazdálkodókhoz aránytalanul kevés jut. Míg a 2000-es évek elején a fogyasztói árból a gazdálkodókhoz még több jutott, mint ami a nagykereskedelemtől maradt, napjainkban az arány megfordult: a nagykereskedelemtől marad a hozzáadott-érték több, mint fele, míg a gazda csak egyharmadát kapja. A legszembetűnőbb példákat a zöldség-gyümölcs kereskedelemben lehet találni – a lap szerint a termelőtől 17 eurócentes áron vett körte a boltokban nem ritkán 3,50 euróba kerül. Tény, hogy a párizsi nagybani piacon a termelői csarnokban 0,8-1 eurós áron értékesített alma már elfogadható jövedelmet biztosít a gazdának – ugyanez az alma a klasszikus kereskedelmi forgalomban 3 euró körüli áron kerül a fogyasztóhoz.

Annak érdekében, hogy az egyes termékpályák szereplői érdemi tárgyalópartnerként jelenjenek meg a nagy kereskedelmi láncokkal folytatott tárgyalásokon, a PS és a MoDem hasonló javaslattal él, szerintük a termelőket érdemi befolyással bíró termelői szervezetekben kell összefogni, és főt kell tartani az olyan rendszereket, mint például a haszonkulcsokat figyelemmel kíséző obszervatórium (*observatoire des marges*). Az UMP kiterjesztené a tej és zöldség-gyümölcs ágazatban kötelezővé tett termékértékesítési szerződések rendszerét több más ágazatra is, többek között a húsrá. A FN viszont a versenyjogi törvényt vizsgálná felül annak érdekében, hogy a termelők kevésbé legyenek kiszolgáltatva a nagy kereskedelmi láncok domináns pozíciójának.

A **környezetvédelem** esetében a gazdálkodók részéről folyamatos a panaszáradat, a termelők szerint Franciaország lényegesen szigorúbb szabályokat alkalmaz ezen a téren, mint amit az EU előírásai alapján meg kellene tennie. A 2014-ben kezdődő új KAP zöldítéssel kapcsolatos tervei sem arattak egyhangú tetszést a gazdák körében, véleményük szerint a tervezett intézkedések túlzók és kifejezetten büntető jellegűek. A MoDem könnyítené a követelményeket és egyszerűbbé tenné az adminisztrációs terheket, többek között a megújuló energiaforrások minél jobb kiaknázása érdekében, ezen belül is prioritást adva a biogáznak. Szerintük – de ezzel a véleményükkel nincsenek egyedül – elfogadhatatlan, hogy míg Németországban három hónap alatt le lehet bonyolítani egy metanizációs beruházás engedélyeztetését, Franciaországban ehhez akár három évre is szükség lehet. A PS inkább a biogazdálkodásra és ennek bővítésére helyezné a hangsúlyt, mivel ez a termelési mód ma csak a mezőgazdaságilag művelt terület 3,1%-át fedi le. Támogatná továbbá a közvetlen értékesítési formák térhódítását, de ennek részleteiről nem lehet többet tudni, ahogy arról sem, hogy az UMP miként képzei el a termelők és a környezetvédők közötti párbeszéd jobbá, eredményesebbé tételét.



21. kép A fiatal gazdák szakszervezete (JA) ez évi országos kongresszusának "díszlete"

A **fiatal gazdák pályakezdése és a mezőgazdasági munkavállalás** terén egészen más álláspontokat képviselnek az egyes pártok, miközben a kérdés fontosságát jelzi, hogy a francia mezőgazdaság és élelmiszer-ipar az aktív népesség 14%-át foglalkoztatja, mintegy 3,5 millió főt. A mezőgazdasági érdekképviseltek szerint a munkabérre rakódó költségek

miatt az ország versenyhátrányban van és elsősorban Németországgal szemben veszített jelentős piaci részesedéseket a világpiacon, ahol egy mezőgazdasági idénymunkás feleannyiba kerül, mint Franciaországban. Ez a kérdés egyébként szinte minden érdekképviselőti kongresszuson napirenden van, különösen a olyan kifejezetten munkaerő-igényes ágazatok esetében, mint a zöldség- vagy gyümölcskertészet. 2011-re a francia kormány érdemben csökkentette a szezonális munkavállalók után fizetendő terheket, ami a gyakorlatban legalább fél milliárd eurós támogatást jelentett éves szinten a francia mezőgazdaságnak, tavaly pedig döntés született arról, hogy az állandó munkavállalókra jutó közterheket is mérséklik valamelyest. Mivel a magas munkabér-költségek gyakorlatilag a teljes francia gazdaságot sújtják, a kormányzat az ÁFA 3 százalékpontos emelése mellett döntött, az így befolyó összeggel a bérköltségek csökkentésének feltételeit kívánják megteremteni. A fiatal gazdák pályakezdésének támogatása azért különösen fontos, mivel nemcsak évente mintegy 10 ezerrel csökken a gazdaságok száma, de egyre inkább előregedik a francia gazdatársadalom is. Jelenleg egy évben körülbelül 7-8 ezer fiatal gazda kezd mezőgazdasági termelésbe, háromnegyedük veszi igénybe a fiataloknak járó pályakezdési támogatást (DJA).

Az UMP elkötelezett a munkabérre rakódó terhek további csökkentése mellett, reményei szerint a már megkezdett folyamatot az ÁFA emelése érdemben előre tudja vinni, valamint fönntartaná a fiatalok gazdákat segítő, jelenleg 350 millió eurós támogatási keretet is. A PS úgy vélekedik, hogy a mezőgazdasági munkavállalók bérköltségeinél nincs semmilyen probléma és így tennivaló sem, amivel biztosan nem fognak szavazókat nyerni a



mezőgazdasági választók körében. A FN kormányra kerülése esetén öt év alatt fokozatosan megszüntetné a mezőgazdasági vállalkozások által fizetendő közterheket, de arról egyelőre nem esett szó, miként képzelel el ennek megvalósítását. A MoDem a fiatal gazdálkodók pályakezdését egy minimális birtokmérethez kötné – ezt mindenképpen pontosítani kellene, mivel az egyes ágazatok között nagyon nagy különbségek lehetnek. A pályakezdőnek, amennyiben valamilyen pályakezdési támogatást igénybe kíván venni, most is komoly üzleti tervet és megvalósíthatósági tanulmányt kell készítenie, amiben egyértelműen be kell tudni mutatni, hogy a rendelkezésre álló területen életképes módon tudja a gazdaságot működtetni.

Az ötödik kihívásnak a Le Figaro a **mezőgazdasági szakszervezetek** kérdését emelte ki, ahol egyelőre – és mintegy ötven éve – meghatározó az [FNSEA](#) és a vele szövetséges fiatal gazdálkodók szakszervezete ([Jeunes Agriculteurs](#), JA), és ebből kifolyólag gyakorlatilag ők irányíthatják az egyes szakmai és szakmaközi szervezeteket. Az erőviszonyok változását jelzi viszont, hogy a 2009-es tejpiaci demonstráció után megerősödött a két kisebbségi szakszervezet, a szélsőbalosnak tartott, korábban José Bové jelenlegi EP-képviselő nevével fémjelzett [Confédération Paysanne](#) és a szélsőjobboshoz tartott [Coordination Rurale](#). A szakszervezeti palettán még ismert [Modéf](#), ami korábban szoros kötődést mutatott a francia kommunista párttal (PCF) viszont csak néhány délnyugati megyében (pl. Gers) bír érdemi támogatottsággal, országos szinten semmiképpen nem nevezhető reprezentatív szervezetnek. A két „föltörekvő” szakszervezet ugyan nem tudja megingatni – egyelőre – az FNSEA-JA többségét, de komoly esély van arra, hogy a jövő évi agrárkamarai választásokon az FNSEA-JA páros el fogja veszíteni abszolút többségét, és a két kisebb szakszervezet érdemi pozíciókhoz jut a kamarában és több más érdekegyeztető fórumban. A kamarai választások tétje nem kicsi – az egyes érdekképviseletek elfogadottságától, és így a kamarai választásokon elért eredményétől nem csak azok politikai súlya, de pénzügyi támogatása is függ az elkövetkezendő néhány évben. Az erőviszonyok változását jelzi az is, hogy Bruno Le Maire volt az első miniszter, aki a kisebb szakszervezetek országos kongresszusain is részt vett, nem csak az FNSEA és a JA rendezvényeit látogatta meg. A miniszter ennek kapcsán személyesen úgy fogalmazott, hogy ez a fajta magatartása a teljes francia mezőgazdasággal és annak különböző szervezeteivel szembeni nyitottságát hivatott mutatni, de a kisebb szakszervezetek befolyásának növekedése ebben ki nem mondva is minden bizonnyal szerepet játszik. Az FNSEA is érzékeli a változást, és a közelmúltban úgy döntött, hogy lehetővé teszi a kisebb szakszervezetek jelenlétét azokban a testületekben is, ahol eddig egyedül képviselte a francia gazdatársadalmat. A szakszervezeti kérdés az, ahol az UMP, a PS és a MoDem ugyanazon állásponton van és egyformán támogatja a mezőgazdasági szakszervezeti mozgalom sokszínűségét, az egyes testületekben való több szakszervezet jelentette szakmai képviseletet, miközben a finanszírozás kérdéséről nem ejtenek szót.

A SIA kapcsán a legélesebb agrárpolitikai vita kétségtelenül az UMP és a PS között alakult ki – írta a Le Monde az AFP-vel közösen február 25-én. Bruno Le Maire mezőgazdasági miniszter rendszeresen célzott arra, hogy François Hollande ismeretei a francia és uniós mezőgazdasági politika kapcsán messze nem tökéletesek, és így a következtetései sem helytállóak. A PS szerint viszont Nicolas Sarkozy (volt) köztársasági elnök az, akinek elnöki ciklusa alatt a francia mezőgazdaság gyakorlatilag teljesen parkolópályára került, hanyatlásnak indult.

## 8. François Hollande mezőgazdasággal kapcsolatos ígéretei a kampány során

A korábban a mostanra EP-képviselővé lett José Bové-hoz kötött [Confédération paysanne](#) (politikai színezetét tekintve „erősen baloldali”) mezőgazdasági szervezet az elnökválasztási kampány alatt minden elnökjelöltet megkeresett egy olyan [kérdőívvel](#), amiben azok mezőgazdasággal kapcsolatos elképzeléseiről kérdeztek. A honlap szerint egyedül Nicolas Sarkozy nem válaszolt, a [többiek elképzeléseit a szakszervezet honlapján közzétették](#) – ezt alaposabban megvizsgálva azonban kitűnik, hogy a szkennelt válaszok között nem szerepel a [Marine Le Pen](#), [Jacques Cheminade](#) és [Nicolas Dupont-Aignan](#) által küldött anyag sem.

A kérdések három fő témakört öleltek föl a következők szerint csoportosítva:

### Jövedelem és elosztás

1. Bevezetne-e egy olyan minimumárat a mezőgazdasági termékek esetében, ami a termelők jövedelmének biztosítása érdekében figyelembe veszi a termelési költségeket?
2. Védelmébe veszi-e mezőgazdasági termelésszabályozó eszközöket, mint például a tejtermelés mennyiségi szabályozása és a szőlő telepítési jogok?
3. Védendőnek tartja-e a KAP-támogatások (egy átlagos és az ország egész területén azonos területalapú támogatás) konvergenciájának alapelvét, valamint az aktív gazdálkodóként kifizethető 45 ezer eurós támogatási plafonra vonatkozó javaslatot?
4. Megőrizné-e a mezőgazdasági termelés relokalizációjához, földolgozásához és forgalmazásához szükséges helyi, elengedhetetlenül szükséges eszközöket (pl. vágóhidak) és támogatná-e, hogy a higiéniai követelményeket a gazdaságokban folyó termelés realitásaihoz igazítsák?
5. Fölülvizsgálná-e a termelői vetőmagfogásról hozott törvényt ami megadóztatja a termelőket és megfosztja őket attól a szabadságtól, hogy újravessék a saját maguk által megtermelt magot?

### Termőföld, birtokpolitika

6. Küzdene-e azért, hogy – törvényi támogatással is - újra valós ellenőrzést lehessen folytatni a birtokszerkezet alakulása terén, ami elengedhetetlen a gazdaságok ellenőrizhetetlen koncentrációjának fékezéséhez és ami lehetővé teszi, elsősorban a fiatal gazdáknak, a földhöz jutást és a mezőgazdaságilag művelt terület beépítésének lassítását (jelenleg ez napi 200 ha művelésből való kivonását jelenti)?
7. Megtiltaná-e a mezőgazdasági területek energetikai célú (talajra telepített napelemparkok, bioüzemanyagokhoz termelt alapanyag) hasznosítását és megtartaná-e azok élelmezési célú hasznosítását?

### A gazdálkodók jogai

8. Bevezetne-e egy 1000 euró/hó összegű mezőgazdasági minimum-nyugdíjat (a minimálbér 85%-a) és elismeri-e az elsődlegesen a mezőgazdasági társadalombiztosítási alapba ([MSA](#)) befizető 70 ezer járulékfizetőt teljes jogú és státusú gazdálkodóként?
9. Az EU-ban védené-e Franciaországnak, mint GMO-mentes országnak azt az álláspontját, miszerint megtiltja a GMO-k termesztését és forgalmazását humán élelmezés és állati takarmányozás céljára és megtenne-e mindent azért, hogy Európa GMO-mentes legyen, ideértve a GMO-növények importjának, mint versenytorzító tényezőnek a megszüntetését is?
10. Megerősíti-e, a mezőgazdasági szervezetek demokratikus és átlátható működésének elengedhetetlen voltát és jogi úton is biztosítaná-e a szakmaközi szervezetekben a szakszervezeti pluralizmust?

A kérdések kapcsán tudni kell, hogy az utolsó kifejezetten arra céloz, hogy valamilyen formában „megtörje” a többségi (és jobbközép szimpátiájú) FNSEA hegemoniáját a szakmaközi szervezetekben és az agrárkamarában is. A jelenlegi kamarai választási rendszer ugyanis egyértelműen azt preferálja, hogy a döntésképeség érdekében egy szakszervezet biztos többséget szerezhessen. A kamarai választásokon elért eredmények jelentik az alapját annak is, hogy az egyes szakszervezetek milyen szintű képviselőkhöz jutnak a szakmaközi szervezetekben, sőt a regionális és országos érdekegyeztető fórumokon. Jelenleg a meghatározó az FNSEA (és a vele szövetséges Jeunes Agriculteurs), míg a kisebbségi szakszervezetek (Confédération Paysanne, Coordination Rurale, Modef) képviselője kevésbé látványos, ami a múltban már számos konfliktus forrása is volt a gazdatársadalmon belül.

### **François Hollande válaszai a következők voltak:**

1. A termelői jövedelmek biztosításának legcélravezetőbb módja a termelők és a forgalmazók közötti erőviszonyok kiegyensúlyozása az egyes termékpályákon belül. Meg kell adni a termelőknek azokat az eszközöket, amikkel szakmai jövőjüket maguk tudják alakítani. Ez feltételezi azt, hogy olyan kollektív szerződési rendszerek jönnék létre, amik a termelőktől a földolgozókon át a kereskedelemig lefedik a termékpályákat és fölváltják a jelenlegi egyéni termékértékesítési szerződéseket, egyben lehetővé téve a szereplők jobb jövedelmi pozícióit és a hozzáadott érték igazságosabb elosztását a termékpályán belül. Erősíteni kellene a termelés és az élelmiszeripar közötti kapcsolatot, regionális szinten fejleszteni szerződéses és szolidáris termékpályákban való gondolkodást, erősíteni kell a szakmaközi szervezeteket és támogatni kell a késztermékek koncentrációját és promócióját.
2. Mindenképpen meg kell őrizni a kínálatot szabályozó eszközöket és a piaci intervenciós eszközöket. Ez a biztonsági háló jelenleg túl gyenge, a gyengítést a (távozott) kormány okozta azzal, hogy támogatta és bátorította az európai deregulációs törekvéseket nem csak a mezőgazdaságban, más szektorokban is<sup>9</sup>. A szőlő telepítési jogok fölhagyása, amit Franciaország 2008-ban elfogadott, fölládozza a példaértékű francia szőlészeti modellt<sup>10</sup>. Küzdeni fogok azért, hogy a szőlő telepítési jogok a KAP állandó szabályai közé tartozzanak. A Dacian Ciolos által létrehozott magas szintű bizottság kétségtelenül előrelépést jelent<sup>11</sup>. A telepítési jogok fönntartását akaró többi tagországgal egységes frontot kell alkotnunk. A tejkvótákkal hasonló a helyzet, több uniós tagállam „föllázad” a dereguláció ellen. Az ezekkel az országokkal kialakítandó unió jelenti majd azt az erőt, ami megérteti Brüsszellel a hatékony intézkedések alkalmazásának fontosságát annak érdekében, hogy a piacok szabályozottan működjenek.
3. A támogatások nemzeti szintű konvergenciája teszi lehetővé azt, hogy a támogatásokat igazságosabban lehessen szétosztani az egyes gazdálkodói csoportok, így például az állattartók és a gabonatermelők között. A kérdés azonban nagyon összetett, és ügyelni kell arra, hogy megmaradjon az egyensúly az egyes ágazatok között és a kifejezetten munkaerő-igényes ágazatokban lehessen speciális, célzott támogatásokat is

<sup>9</sup> A Fillon-kormányzat és Nicolas Sarkozy köztársasági elnök folyamatosan és következetesen kiállt a piacsabályozó eszközök megtartása, erősítése mellett, amit számtalanszor nyomatékosítottak is – ilyen szemszögből a még elnökjelölt Hollande által mondottak legalábbis „nem teljesen fedik a valóságot”.

<sup>10</sup> A szőlő telepítési jogok fölhagyását Franciaország – több más országgal együtt – már 2008-ban is ellenezte, de többekkel együtt mégis azért fogadta el, mert egyrészt az akkori tárgyalási kényszer így diktálta, másrészt abban bízott, hogy igen gyorsan újra napirendre lehet venni a kérdést és „vissza lehet csinálni az egészet”. Így az akkori Fillon-kormányra hárítani ennek felelősségét és azt okolni az akkori döntésért nem kifejezetten elegáns.

<sup>11</sup> Nem esett szó arról, hogy ennek létrehozását talán legjobban éppen Bruno Le Maire sürgette.

alkalmazni<sup>12</sup>. A KAP-nak bátorítania kell a munkahelyteremtő termelési ágakat és a újonnan gazdálkodásba fogókat. Azon leszek, hogy a támogatások megítélésekor a munkahelyteremtés is szempont legyen.

A zöldítés kritériumrendszerét illetően az alapelv jó, ügyelni fogok arra, hogy alkalmazása pragmatikus és hatékony legyen, alkalmazkodjon az állattenyésztés sajátosságaihoz.

Figyelemmel leszek arra is, hogy Franciaország élni tudjon a KAP által biztosított lehetőségekkel, elsősorban a második pillér esetében, annak érdekében, hogy segítse a környezetvédelmet szolgáló beruházásokat vagy termelési eljárásokat.

4. Már több alkalommal hangsúlyoztam az egyes földrajzi tájakhoz és azok sajátosságaihoz illeszkedő, diverzifikált agrártermelés fontosságát, ami a termelés és a beszerzés fokozatos relokalizációjában nyilvánul meg. Az elsősorban és kifejezetten a helyi szükségleteket kielégítő, helyben történő termelés elve azon alapul, hogy létrejöjjön egy olyan produktív mezőgazdasági és élelmiszeripari paktum, aminek bázisa a hozzáadott érték, valamint a tájegységek termékeinek és gazdálkodási formáinak sokszínűsége, minősége és sajátosságai. A mezőgazdasági termelés és az élelmiszeripar közötti kapcsolat erősítése egyben szükségessé teszi a vidéki környezetben lévő munkahelyek megtartását biztosító megfelelő infrastruktúra fönntartását.
5. A termelői vetőmagfogással kapcsolatos törvény értetlenséggel találkozok azon gazdálkodók körében, akik úgy látják, hogy egy újabb, 35 millió eurós elvonással kell szembenéznük és elvesztik azt az ősi jogukat, hogy díjmentesen használhassák a maguk által termelt magot. A szocialisták azt javasolták, hogy másként szülessen meg ez a törvény, de nem hallgattak meg. A kérdést újra napirendre kell tűzni<sup>13</sup>.
6. A mezőgazdaságilag művelhető területek védelme és a fiatal gazdálkodók pályakezdése prioritásaim részét képezi. Ez szükségessé teszi egy olyan reform megvalósítását is, amiben az önkormányzatoknak is szerepük van. Ennek lehetővé kell tennie egyrészt a fiatal gazdák letelepedését és a sok esetben a legjobb földeket érintő, különösen a periurbánus zónákban tapasztalható termőföld-pazarlást (minden évben 70 ezer hektár termőföldet veszít az ország). Ki kell dolgozni az átfogó és összetett regionális területhasználati stratégiákat, amiket maguknak a régióknak kell elkészíteniük és amik iránymutatásul szolgálnak az önkormányzati képviselők számára a birtokpolitikával kapcsolatos tevékenységük gyakorlása során. Biztosítani kell a SAFER (regionális földalapot) és az állami ingatlankezelők (EPF, *Etablissement public foncier*) közötti komplementaritást, valamint bátorítani kell a különböző önkormányzati kezdeményezéseket, mint például a városokat körülvevő „zöld mezőgazdasági övezetek” kialakítását.

---

<sup>12</sup> A téma belpolitikailag hallatlanul érzékeny, nem véletlen, hogy a Fillon-kormányzat a bizottsági javaslatokat jelenlegi formájukban ellenezte, de legalábbis igyekezett elérni azt, hogy azt csak a következő pénzügyi ciklus végére kelljen alkalmazni.

<sup>13</sup> A kérdésben a gazdatársadalom erősen megosztott, a domináns FNSEA támogatja a jelenlegi törvényt, mivel abban a francia növénynevelés fennmaradásának hosszú távú zálogát látja, a kisebbségi szakszervezetek ellenzik azt – tény, hogy a jelenlegi francia költségvetésben nincs forrás arra, hogy a mostani rendszerben a francia nemesítő cégekhez befolyó royalty-t biztosítani lehessen, így az esetleges változtatás valóban a multinacionális nemesítő cégeknek kedvezne.



Ezzel párhuzamosan támogatni kell a gazdálkodói mesterség iránt megnyilvánuló érdeklődést, ami nem csak családi körből érkezik (*azaz a gazdálkodással nem foglalkozó családok gyerekei érdeklődnek a szakma iránt*).

A földhöz jutás és a fiatal (családi körből vagy azon kívülről érkező) gazdák pályakezdése nem csak a mezőgazdasági szakmai szervezetektől, de a helyi önkormányzatoktól és civil szervezetektől is függ. Ügyelni kell arra, hogy a mezőgazdaságban megvalósítandó, a stratégiai fontosságú sikeres generációváltás érdekében minden egyes partner egyszerre legyen mozgósítva.

7. Az első generációs bio-üzemanyagoknak nyújtott támogatás egy lépés volt annak megteremtésében, hogy a mezőgazdasági termékek előtt új piaci lehetőségek nyíljanak meg. Ennek a megoldásnak (*azaz az első generációs bio-üzemanyagoknak*) már nincs többé aktualitása. Világosan le kell ezt szögezni, amikor a bio-üzemanyag gyártásra szolgáló mezőgazdasági termények előállításának bővítéséről van szó. Nem lehet ugyanis támogatni a nem élelmiszer célú, a világpiaci árak hektikus ingadozását erősítő mezőgazdasági termelést akkor, amikor a világ népességének élelmezés-biztonsága a kérdés, a terményárak emelkedése pedig ellenőrizhetetlen. Ez egy nagyon fontos kihívás. Célunk ugyanis 9 milliárd ember élelmezése 2050-ben.  
A jövőt a második generációs bio-üzemanyagok jelentik, amik a fából és a mezőgazdasági melléktermékekből kinyert lignocellulózt hasznosítják és ezen keresztül lehet továbblépni a megújuló üzemanyagok előállításának útján.
8. A gazdálkodói társadalomban szükség lesz egy szociális reformra. E tekintetben a mezőgazdasági nyugdíjak kérdése központi helyet foglal el<sup>14</sup>. Erőfeszítéseket kell tennünk annak érdekében, hogy megoldást találjunk annak a generációnak a helyzetére, ami igen fiatalon kezdett el dolgozni, mégis alacsony nyugdíjakkal vonul nyugdíjba. A mezőgazdasági nyugdíjbiztosítási alapnál a demográfiai folyamatok nyomán megnyíló mozgástérnek köszönhetően emelni lehet a mezőgazdasági nyugdíjakat, ezen belül is elsősorban a házastársakét.
9. A haladást és a kutatást mindig támogatni, bátorítani kell, ez szükségszerű a jövőnk szempontjából. De nagyon szigorúan szabályozott keretek között. Azaz a GMO-kultúráknak nincs olyan helyük Franciaországban, mint amit javasolnak. Nem támogatom a szabadföldi kísérleteket, amik hatással lehetnek más kultúrákra. A speciális körülmények között megvalósítandó kísérleteket viszont folytatni kell, szigorúan ellenőrizve és értékelve az eredményeket. Az ilyen módon szerzett ismereteknek ugyanis nagyon komoly haszna lehet olyan területeken is, amikre nem is gondolnánk. Ezen túlmenően arra van szükség, hogy ebben a kényes kérdésben európai szintű megegyezés szülessen.
10. A társadalmi demokráciát minden területen tiszteletben kell tartani, a mezőgazdaságban is. A szakszervezeti pluralizmus elismerése lehetővé fogja tenni a demokratikus mezőgazdasági paktum megújítását és a gazdálkodókkal és gazdák között folyó párbeszédnek is új lendületet ad majd. Gazdagítani és erősíteni kell a mezőgazdasági érdekképviselői mozgalmat annak érdekében, hogy az azokat a reformokat szolgálja, amikre a gazdáknak saját jövőjük biztosítása érdekében szükségük van.

---

<sup>14</sup> Ez Nicolas Sarkozy kampányában is állandó elem volt.

## 9. A termelői vetőmagfogásról Franciaországban

2011. decemberében a francia mezőgazdaság aktualitásai közé tartozott, hogy megjelent a termelői vetőmag-fogást szabályozó rendelet, ami lényeges változásokat hozott a korábbi évek gyakorlatához képest. A sajtóban napvilágot látott cikkek mellett a termelői szervezetek, érdekképviselők is kifejtették ezzel kapcsolatos véleményüket, az FNSEA elnöke, Xavier Beulin pedig [interjút is adott](#) a törvény kihirdetését nem sokkal megelőzve, ami az FNSEA honlapján is elérhető volt. A 2011. november 28-án a Nemzetgyűlésben megszavazott (és december 10-én a közlönyben meg is jelentetett) jogszabály az 1991-es UPOV-egyezményt ülteti át a francia jogi környezetbe, biztosítja a termelői magfogás lehetőségét és ezzel párhuzamosan az anyagi ellentételezést a nemesítők számára – az érintett növényfajok körét viszont egy későbbi végrehajtási utasítás fogja meghatározni. A francia növény-nemesítők szerint az új jogszabály stabilizálja a nemesítés anyagi háttérét és megnyitja az utat a nemesítők és vetőmag-használók közötti hosszú távú, fenntartható együttműködések megkötéséhez. Ezek alapja várhatóan egy olyan leföldzési rendszer<sup>15</sup> lesz, amit az *aestivum*-búza esetében már 2001. óta alkalmaznak. Ez azt jelenti, hogy a gabonaföldvásárlásra jogosulthoz beszállított búza minden tonnája után 5 eurócentet levonnak a gazdának kifizetendő átvételi árból és azt egy külön alapon keresztül a nemesítő cégeknek utalják. Azok a gazdák, akik igazoltan fémzárolt vetőmagot használtak, ebből az alapból minden megvásárolt mázsa vetőmag után 2 euró visszatérítésre jogosultak. Azok a gazdák, akik 90 tonnánál kevesebb búzát értékesítenek, mentesülnek az öt centes járulék megfizetése alól, és értelem szerűen nem kell fizetni a saját gazdaságban pl. takarmányozási célra fölhasznált (azaz hivatalos gabonaföldvásárló felé nem értékesített) gabona után sem.



22. kép Termeltető (balra) és termelő (jobbra) - vetőmagtermelés a Michel Seed családi vetőmag-vállalkozás részére

Xavier Beulin az interjúban leszögezte, az FNSEA régóta szorgalmazza, hogy legyenek pontosan meghatározva azok a feltételek, amik teljesítése estén a termelők maguk állíthassák elő a későbbi vetésekhez szükséges vetőmagot. A mostani törvény azt a hosszú évek óta tartó jogbizonytalanságot orvosolja, ami azért állhatott elő, mert nem volt hivatalosan járható útja a szellemi tulajdonvédelemmel bíró vetőmagok termelői továbbszaporításának és a nemesítők által joggal elvárható jogdíjak befizetésének. Az új törvény tehát nem tiltja meg a termelői vetőmag-fogást, csupán tisztázza a jogi és anyagi feltételeket – a gazdának ezután is lesz választási lehetőségük, hogy kész vetőmagot vásárolnak, vagy pedig maguk állítják elő azt a jogdíjak egyidejű megfizetésével. Az FNSEA elnöke

magától értetődőnek tartja, hogy a kutatás igényli az általa előállított és a gazdák által fölszaporított fajták vetőmagja után a fajtahasználati díj megfizetését. Amit azért is tiszteletben kell tartani, mondta, mert nélkül nem tartható fent a Franciaország és a gazdák számára létkérdést jelentő, a piac újabb és újabb kihívásainak megfelelő fajtákat előállító kutatás. Az, hogy Franciaország a hetvenes évek óta megduplázhatta az őszi búza hektáronkénti hozamát, egyértelműen a kutatás és a nemesítés eredménye, amik nem csak a hozamok, de az egyéb agronómiai tulajdonságok terén is biztosítják a genetikai előrehaladást.

<sup>15</sup> CVO, *cotisation volontaire obligatoire* – „önkéntes kötelező hozzájárulás”

Az FNSEA elnöke szerint a termelői vetőmagok után fizetendő royalty kérdése ugyanaz, mint az audiovizuális területen az internetről letöltött, jogvédelem alá eső tartalom után beszédendő térítés. Úgy vélte, biztosítani kell az egyenlőséget (azaz a hasonló versenyfeltételeket) a fémzárolt vetőmagot vásárló és a termelői magot használó gazdák között, teljesen normális, hogy ez utóbbiak is járuljanak hozzá valamilyen formában a nemesítési költségekhez, de természetesen nem bármilyen árat fizetve. Az FNSEA kész arra, hogy elősegítse azon tárgyalások eredményességét, amik a termelők és a nemesítők számára egyformán elfogadható fajtahasználati díj megállapítására irányulnak. A jogszabály eredetileg 21 növényfajra terjed ki (végleges lista a végrehajtási utasítás megjelenése után lesz, de várhatóan az 1994-es vonatkozó uniós jogszabályt veszik alapul), de nem zárja ki annak lehetőségét, hogy más növényfajokra is kiterjessék annak alkalmazását. Xavier Beulin szerint ez mindenképpen megfontolandó lenne a nitrogéncsapdának használt, elsősorban ősszel, takarónövénynek vetett fajok esetében, amik ilyen jellegű használatát egyébként is minél általánosabbá kellene tenni Franciaországban.

A rendelkezés – ahogy ez várható volt – heves reakciókat váltott ki a szabad és korlátok nélküli (ingyenes) vetőmagfogást védelmező szervezetek (pl. [CNDSE](#)) körében, akik azt állítják, hogy ezzel a vetőmagot fogó termelők fokozatosan illegális vetőmag-termelőkké válnak, míg a „Semons la biodiversité” (mögötte áll pl. a [Confédération paysanne](#) (szélsőbalos irányultságú) és az [Agir pour l'environnement](#)) szerint a termelők egyik ősi jogát veszi el, ellehetetleníti a függetlenségüket és a „termesztett biodiverzitást” (*biodiversité cultivée*). Xavier Beulin ezekkel kapcsolatosan megjegyezte, számos szakmai szervezet, szakszervezet teljesen légből kapott számokkal, rémhírekkel borzolja a kedélyeket, ezeknek amellet, hogy semmi alapjuk nincs, esetenként az a szándékuk, hogy a gabonatermelőket és az állattartó gazdákat is szembeállítsák egymással. Az FNSEA elnöke az általa adott interjúban a vetőmag szakmaközi szervezet ([GNIS](#)) által végzett tanulmányra hivatkozva leszögezte: a kutatás és a nemesítés nélkül nem lehetne biztosítani azt a genetikai előrehaladást a termelői vetőmagfogás esetében sem, ami elengedhetetlen a gazdaságok versenyképességének szinten tartásához vagy növeléséhez, így értelmetlen annak latolgatása, hogy gazdaságossági vagy környezetvédelmi szempontokból vonzóbb lehet-e a termelői vetőmag-fogás, mint a fémzárolt vetőmag használata. Amennyiben a kutatásra fordítható összegek csökkennének, az egyértelműen negatívan hatna például a szántóföldi kultúrák termesztési színvonalára és gazdasági eredményességére. Ami pedig a környezetvédelmi (biodiverzitás) aggályokat illeti, amikor a termelői vetőmagot ugyanabból a nemesített fajtából fogják a gazdák, mint aminek a fémzárolt vetőmagját is meg lehet venni, értelmetlen bármilyen formában a biodiverzitást említeni, azt viszont állítja, hogy a csávázás során a vetőmagos cégek nagyon precízen tudják ellenőrizni a folyamathoz fölhasznált vegyszer mennyiségét.

Az FNSEA elnöke szerint alaptalan az a vád, miszerint a törvény hosszabb távon teljesen kiszolgáltatná a termelőket a nagy vetőmagos magáncégeknek. Véleménye szerint a jogszabály pontosan azt szolgálja, hogy a franciaországi fajtanemesítés és vetőmag-termesztés megőrizhető legyen, ellenkező esetben egy-két évtizeden belül valóban azzal a keserű tapasztalattal szembesülnének a francia gazdák, hogy a világon négy-öt nagy cég uralja a vetőmag-piacot, mégpedig angolszász vagy kínai, akiknek az lesz az egyetlen céljuk, hogy a teljes genetikát szabadalmakkal védjék le. Emlékeztetett arra, hogy jelenleg a franciaországi fajtanemesítés és vetőmag-termesztés összességében 23 ezer gazdának ad munkát, az ebből a tevékenységből származó árbevétel 2 milliárd euróra tehető.

CNDSE - <http://www.semences-fermieres.org/>  
GNIS - <http://www.gnis.fr/>